ལ་རྩེ

ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་གསར་འཕྲིན།

LATSE LIBRARY NEWSLETTER

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ སྟོན་ཁ།

FALL 2003

- སྒོ་འབྱེད་མཛད་སྒོ
  PHOTO FEATURE: INAUGURATION FESTIVITIES
- ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་གཙོ་འཛིན་གྱི་སྒོ་འབྱེད་གསུང་བཤད།
  INAUGURAL ADDRESS: ANDREA SOROS COLOMBEL
- རྩོམ་པ་པོ་གླིང་བ།
  FEATURED AUTHOR: GANGS-ZHUN
- ཁོལ་ཕྱུང་རྩོམ་རིག ཁྲིམ་སྲོལ།
  LITERARY EXCERPT: RULES OF THE HOUSE

Mother and Son
Sonam Dhondup
30 x 23.75in Oil on canvas
Collection of Latse Library

མ་བུ།
བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ།
རས་གཞིའི་སྟེང་སྣུམ་ཚོན་གྱིས་བྲིས་པ།
འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་བདག་པའི་རི་མོ།

འགན་འཛིན་གྱི་མཚམས་འཕྲིན།

LETTER FROM THE DIRECTOR

འདི་ནི་ལ་རྩེ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་གསར་འཕྲིན་གྱི་འདོན་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན། ཐོག་མར་ང་ཚོས་ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་ཐུགས་སྣང་གིས་གསར་འཕྲིན་འདི་ལ་གཟིགས་མཁན་རྣམས་ལ་སྐུ་བདེ་མཇལ་འཕེལ་ཡིན་པའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ།

གསར་འཕྲིན་ཞེས་དུས་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིས་ནི་ཆར་སྤྱོལ་ཟིན་པ་དང་མི་འགྱངས་པའི་ཆར་སྤྱོལ་འཆར་གྱི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགུལ་རྣམས་གཟིགས་པོ་རྣམས་ལ་འགྲེམས་འཆར་ཡིན། དེ་མ་ཟད་ང་ཚོས་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིར་ད་ཕན་བསགས་ཡོད་པ་དང་གསར་དུ་འགྲོར་བཞིན་པའི་རྒྱུ་ཆ་དམིགས་བསལ་ཅན་དག་སྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་ལམ་ནས་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ལ་ངོ་སྤྲོད་ཞུ་བར་འདོད། ང་ཚོས་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དམིགས་བསལ་ཐུགས་སྣང་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བའི་དཔེ་དེབ་ཀྱི་རིགས་དང་། གློག་བརྙན། སྒྲ་ཐག་དང་བརྙན་ཐག་སོགས་ལ་སྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་ལྷུགས་རྩོམ་ང་ཚོ་ལ་བསྐུར་ནས་ང་ཚོའི་ལས་གཞི་འདི་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དེ་དང་མཚུངས་སུ་ང་ཚོས་གསར་འཕྲིན་འདི་ཀྲུང་གོའི་ཕྱི་ནང་གི་བོད་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོ་དང་རྩོམ་རིག་ཞིབ་འཇུག་པ་དག་གི་བར་ལ་ཕན་ཚུན་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་ཟམ་ཚུང་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་རེ་བ་ཡང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོས་ཀྲུང་གོའི་ཁོངས་ན་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོ་དང་དེ་དག་གི་བརྩམས་ཆོས་སོགས་དབྱིན་སྐད་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ལ་ངོ་སྤྲོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཀྲུང་གོའི་ཕྱི་རོལ་ན་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོ་དང་དེ་དག་གི་བརྩམས་ཆོས་སོགས་ཀྲུང་གོ་ན་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་

This is the inaugural issue of the Latse Contemporary Tibetan Cultural Library Newsletter. First of all, I would like to extend my greetings to the people who are reading this newsletter with piqued interest in the Latse Library.

In keeping with the general notion of a "newsletter," this Library seeks to offer readers, through a regular venue, information on Tibetan cultural activities in the recent past or on events planned for the near future. In addition, we would like to introduce readers to special materials in our existing collection or certain new acquisitions through featured reviews. It is our wish, as well, that readers who are keen on certain books, movies or other audio-visual materials related to Tibetan culture, will support our efforts by sending in their own reviews for publication in this newsletter.

At the same time, we hope the Latse newsletter serves as a bridge for mutual understanding between Tibetan writers and literary scholars living both inside and outside the People's Republic of China. Towards this aim, we shall be translating into English the works of Tibetan writers living in China and thereby introducing them on the international stage, while introducing the works of Tibetan writers elsewhere to their counterparts and literary scholars in China.

Since the 1980s, as you are aware, many young

རྩོམ་རིག་པ་དང་ཞིབ་འཇུག་པ་ལ་ངོ་སྤྲོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཡང་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། འདས་པའི་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་གཞོན་སྐྱེས་རྩོམ་པ་པོ་གང་མང་ཞིག་གིས་བོད་རང་གི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་རྩོམ་རིག་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་ཉམས་ལེན་བྱས་པའི་སྟེང་། རྒྱ་ཡིག་གི་ཐོག་ནས་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་རྩོམ་རིག་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་ཉམས་ལེན་གྱིས་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་ལ་རྩོམ་ལམ་གསར་བ་ཞིག་ཕྱེ་དང་འབྱེད་བཞིན་པ་རེད། དེ་ལ་རམ་འདེགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ། འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་སྐབས་རེར་དེང་གི་དུས་འདིར་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གྲགས་ཆེ་བའི་རྩོམ་པ་པོ་དག་ངོ་སྤྲོད་དང་དེ་དག་གི་རྩོམ་ཐུང་འགའ་རེ་དང་། རྩོམ་རིག་གི་ལྟ་བ་གསར་པ་འགའ་རེ་ཡང་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ནས་ངོ་སྤྲོད་ཞུ་འདོད་ཡོད་པ་དང་། ཡང་སྐབས་འགར་ཀྲུང་གོའི་ཕྱི་ནང་གི་བོད་རིག་པའི་མཁས་པ་དང་དེ་དག་གི་གསུང་རྩོམ་གལ་ཆེན་དག་ཀྱང་ཕུན་ཚུན་ལ་ངོ་སྤྲོད་ཞུ་འཆར་ཡོད།

འདོན་ཐེངས་དང་པོ་འདིའི་ནང་ལ་ང་ཚོས་ད་ལོའི་སྤྱི་ཟླ་གསུམ་པའི་ནང་ལ་སྤེལ་བའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིའི་སྒོ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་ཐུང་རིམ་རྣམས་བཀོད་ཡོད། དཔེར་ན་འདོན་ཐེངས་འདིའི་ནང་དུ་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པའི་རྩོམ་པ་པོ་གངས་ཞུན་ཡང་མཛད་སྒོ་དེར་ཞུགས་ནས་རང་གི་སྙན་རྩོམ་ལྷུགས་ཀློག་གནང་བ་དང་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་གི་ལྟ་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ་གླེང་མོལ་གནང་། མཇུག་མཐར་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ནས་ཉེ་བར་འཚོག་འཆར་གྱི་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་འཁྲུངས་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་འཁོར་བ་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྗེས་དྲན་གྱི་ཚོགས་འདུ་དེ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐུགས་སྣང་གནང་རྒྱུ་དང་། ང་ཚོས་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ནས་གང་མང་མང་ཞིག་ཕེབས་གནང་ཡོད་པའི་རེ་བ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་དང་བཅས་ལ་རྩེ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་པད་མ་འབུམ་ནས།

Tibetan writers have been studying their own traditional literature and actively engaging in such writing styles. Moreover, they read literature from western countries and other nationalities in Chinese translation and practice these techniques. As a result, these writers have been forging a new literary path for Tibetan literature. To support this process, our library will use the opportunity of this newsletter to introduce in each issue well-known contemporary writers and brief passages from their works in Tibetan translation, or new literary perspectives being discussed in the international arena. We also plan to periodically introduce Tibetan scholars from outside and inside China to important research articles written by their respective counterparts.

In this first issue, we celebrate the opening of the Library and include excerpts from statements made at the ceremonies in March. For instance, Gangs-zhun, the principle writer featured in this issue, was among those who shared their poetry and ideas on Tibetan literature at the Latse opening. Finally, we hope readers will take special notice of our upcoming international conference to commemorate the one-hundredth anniversary of the birth of Gedun Choephel and warmly welcome each and every one of you to attend.

Tashi Delek.

Pema Bhum
Director
Latse Contemporary Tibetan Cultural Library

ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་གསར་འཕྲིན།
LATSE LIBRARY NEWSLETTER

བམ་པོ་དང་པོའི་ཨང་དང་པོ།   སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ ལོའི་སྟོན་ཁ།
VOLUME 1, No. 1 Fall 2003

དབུ་འཛུགས་མཁན་དང་གཙོ་འཛིན།
Founder and President
Andrea Soros Colombel

སློབ་སྟོན་པ།
Advisor
ཨེ་རིག་ཀོ་ལུམ་སྦེལ།
Eric Colombel

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན།
Editor-in-Chief
པད་མ་འབུམ།
Pema Bhum

གསར་འགྱུར་རྩོམ་སྒྲིག་པ།
News Editor
ཀིར་སི་ཏི་ན།
Kristina Dy-Liacco

རྩོམ་རིག་རྩོམ་སྒྲིག་པ།
Literary Features Editor
Lauran Hartley

ཤོག་ངོས་རྟྲས་འགོད་པ།
Layout and Design
བསོད་ནམས་དར་རྒྱས།
Sonam Dhargay

ཡིག་སྒྱུར་པ།
Translations
པད་མ་འབུམ།
Pema Bhum

དཀར་ཆག   CONTENTS

གསར་འགྱུར།   NEWS

འཀན་འཛིན་གྱི་མཚམས་འཕྲིན།
LETTER FROM THE DIRECTOR 3

ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་གཙོ་འཛིན་གྱི་སྒོ་འབྱེད་གསུང་བཤད།
INAUGURAL ADDRESS: ANDREA SOROS COLOMBEL 6

སྒོ་འབྱེད་མཛད་སྒོ།
PHOTO FEATURE: INAUGURATION FESTIVITIES 10

ལ་རྩེ་ཡི་གསུང་བཤད་ཕྲེང་བ།
INAUGURAL ADDRESS: PEMA BHUM 12

དམིགས་བསལ་རྩོམ་པ་པོ་དང་བརྩམས་ཆོས།   FEATURES

རྩོམ་པ་པོ་གླིང་བ།
FEATURED AUTHOR: GANGS-ZHUN by Françoise Robin 16

འཛམ་གླིང་རྩོམ་རིག་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན། ཌེ་ཝི་ཌི་དམ་རོ་ཤ།
WHAT IS WORLD LITERATURE? By David Damrosch 25

སྙིང་ཐུང་།
SHORT STORY: DASHED HOPE by Tsering Dondrup 27

ཁོལ་ཕྱུང་རྩོམ་རིག   ཁྱིམ་སྲོལ།
LITERARY EXCERPT: RULES OF THE HOUSE by Tsering Wangmo Dhompa 30

ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་གསར་འཕྲིན་འདི་ལ་རྩེ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ལོ་རེར་ཐེངས་གཉིས་ལ་དཔེ་སྐྲུན་བྱེད་རྒྱུ།།   གསར་འཕྲིན་འདིའི་ གློག་འཕྲུལ་གྱི་པར་གཞི་ང་ཚོའི་དྲ་རྒྱའི་སྟེང་ནས་གཟིགས་ཐུབ།།   མདུན་ཤོག་གི་འདྲ་པར།   གམ་པ་ལ་མགོའི་དབུ་རྩེར།   པར་པ།   ཨེ་རིག་ཀོ་ལུམ་སྦེལ།། མདུན་ཤོག་གི་ཡིག་གཟུགས། བློ་བཟང་དོན་ལྡན་གྱིས་བྲིས།།

Latse Library Newsletter is published twice a year by Latse Contemporary Tibetan Cultural Library, 132 Perry St., #2B, New York, NY 10014 USA Tel.: 212-367-8490 Fax: 212-367-8479. Email: info@latse.org Contents copyright © unless otherwise noted. Electronic version of this newsletter can be found at www.latse.org.
Special thanks to: Pat Melleby; Wendy Gaynor; Tenzin Norbu *Cover calligraphy*: Losang Dhonden.
Cover photo: On top of Gampala Pass. Photograph by Eric Colombel.

ལ་རྩེ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་གསར་འགྱུར་གྱིས་ང་ཚོའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་སྒོ་འབྱེད་སྐབས་ཏེ་ ༢༠༠༣ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༨ ཉིན་གྱི་གསུང་བཤད་པར་དུ་བཏབ་པ་འདི། ཀུན་ཕེབས་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་དབུ་འཛུགས་མཁན་དང་གཙོ་འཛིན་ Andrea Soros Colombel དང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་པད་མ་འབུམ་གཉིས་ནས་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་དཔེ་དེབ་ཀློག་ཁང་དུ་སྐྲུ་མགྲོན་གདན་འཛོམས་ལ་གནང་བའོ།

Latse Library Newsletter is pleased to print excerpts from speeches made at our inauguration ceremony on March 8, 2003. Trace Foundation founder and president, Andrea Soros Colombel, and library director Pema Bhum both spoke to the gathering of guests in the library's Reading Room.

ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་དབུ་འཛུགས་མཁན་དང་གཙོ་འཛིན་གྱི་

སྒོ་འབྱེད་གསུང་བཤད།

INAUGURAL ADDRESS: ANDREA SOROS COLOMBEL

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ལ་རྩེ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཞུ།

ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པས་ ༡༩༩༥ ལོ་ནས་བཟུང་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཁོང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་རིག་གཞུང་། ཁོར་ཡུག་བཅས་ལ་དགོས་པའི་རོགས་སྐྱོར་གྱི་ལས་དོན་སྒྲུབ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་ལས་གཞི་དག་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་སྙིང་པོར་གྱུར་བའི་སྟེང་ནས་བརྩམས་པ་ཡིན་ལ། སྙིང་པོ་དེ་ནི་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིའི་ཡང་སྙིང་པོ་ཡིན།

ལས་གཞི་འདི་ཀྲུང་གོར་མ་བཙུགས་པར་གྲོང་ཁྱེར་ནེའུ་ཡོག་ལ་བཙུགས་སྐབས། འདི་ཙུང་ཙམ་ཁྱད་མཚར་ཞིག་ཏུ་མངོན་ཡོད། དེའི་སྐབས་ཀྱིས་ངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིའི་བྱུང་རིམ་ཉུང་ཙམ་ཞིག་ལྷན་རྒྱས་ལ་སྙན་སེང་ཞུ་བར་འདོད།

ང་ཚོས་ཀྲུང་གོའི་ཁོངས་སུ་ལས་གཞི་སྤེལ་སྐབས་དེ་ན་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་སྤྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་འབོར་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་དོ་སྣང་བྱུང་ཞིང་། དེ་རྣམས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དཀའ་བའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཡིག་རིགས་རྒྱུ་ཆ་དང་། སྒྲ་ཐག་དང་བརྙན་ཐག་ལྟ་བུའི་སྒྲ་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་དེ་རྣམས་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་མི་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་མི་མངོན་པ་དང་། ས་གནས་གཅིག་ལ་ཡོད་པ་དེ་ས་གནས་གཞན་ཞིག་ལ་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། རྒྱུ་ཆ་འདི་དག་ཀྲུང་གོ་ནང་ཁོངས་ནས་ཀྱང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་དཀའ་ན་

Good morning and welcome to the Latse Contemporary Tibetan Cultural Library.

Trace Foundation has been working in China since 1995, where we've been supporting Tibetan communities to meet their own social, cultural, and environmental needs. At the base of all of Trace Foundation's activities is a kernel of appreciation for Tibetan culture and that is, of course, very much at the heart of this project.

Because this is a somewhat unusual project for us in that it is based here in New York and not in China, I wanted to give a little bit of background on why we have established this library.

First of all, when we started our projects inside China we realized that there was an enormous amount of material being produced related to Tibetan culture and society, and that this material was not easily accessible. It was not easily accessible to people there [in China] because it would often be available for only short periods of time,

ཀྲུང་གོའི་ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ལོངས་སུ་སྤྱོད་དཀའ་བ་ནི་བཤད་མ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དོན་དངོས་སུ་ང་ཚོའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཆ་སྐོར་ཞིག་མི་འབོར་ཉུང་ཉུང་ཞིག་གི་ལོངས་སུ་སྤྱོད་བྱ་རམ་གཏོགས་གྱུར་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ན་ཡང་མི་ཆོག་པ་མེད།

ང་ཚོས་རྒྱུ་ཆ་འདི་དག་མི་རྣམས་ཀྱིས་ལོངས་སུ་སྤྱོད་བདེ་བར་སྒྱུར་འདོད་པ་དང་། ཀྲུང་གོར་ཐོན་པའི་རྒྱུ་ཆ་དེ་དག་ནི་འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ཆ་ཤས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་ཡོངས་ནས་བསྡུ་གསོག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིའི་ཡོན་ཏན་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཁྱོན་གྱི་བོད་ཀྱི་དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་ཆ་འཚོལ་ཐུབ་པ་ཡིན།

འདིར་བཞུགས་སྐུ་མགྲོན་མང་ཆེ་བས་ཐུགས་སྣང་བྱུང་ཡོད་ལས་ཆེ་བ་ལྟར། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་གཞི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཆོས་ལུགས་གཙོ་གནད་དུ་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ནི་དེང་སང་གསོན་པོར་གནས་པ་ཞིག་ཡིན། ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པ་འདིས་བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་དང་དགོས་མཁོ་ལ་དམིགས་ནས་ལས་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་རྒྱུ་ཆ་དེ་དག་མི་རྣམས་ཀྱི་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་བྱེད་པ་དང་ཡུལ་ཁམས་འདྲ་མིན་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཕྱོགས་འདྲ་མིན་རྣམས་མི་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་སྟོན་པ་ལ་ང་ཚོས་ལས་དོན་གང་འཚམས་རེ་བསྒྲུབ་ཐུབ་པར་སྙམ།

ལས་གཞི་འདི་ད་ལྟའི་དུས་འདི་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། བོད་སྤྱི་ཚོགས་འདི་དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས། མི་འབོར་བཅས་ཕྱོགས་སྣ་མང་ནས་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་ལ་གནས་ཡོད་པ་དང་། འཛམ་གླིང་ཁྱོན་དུ་དེང་རབས་བོད་ཡིན་ན་ཡང་འདྲ། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཡིན་ན་ཡང་འདྲ། བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་གཞུང་ཡིན་ན་ཡང་འདྲ། གང་ལྟར་བོད་ཟེར་བ་འདི་ལ་དོ་སྣང་ཆེ་རུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཞིབ་འཇུག་སློབ་གནས་འདྲ་མིན་དང་། ཚོགས་པའི་ལས་འགུལ་སྣ་ཚོགས། གྲོས་དཔྱོད་ཚོགས་འདུ་འདྲ་མིན་ལ་ཞུགས་ཚད། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་བརྒྱུད་ལམ་འདྲ་མིན་ནས་སྟོན་པ་ཇེ་མང་དང་ཇེ་མང་ལ་འགྲོ་བཞིན་པ་འདི་དག་ལས་ང་ཚོས་འཛམ་གླིང་ན་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པ་འདི་མཐོང་ཐུབ་པ་ཡིན།

དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆ་ཉུང་བ་དང་། དེང་གི་དུས་འདི་ལ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞེས་པ་རྗོད་དོན་གྱི་གོ་དོན་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐོར་གྲོས་བསྡུར་ཧ་ཅང་ཉུང་བར་སྣང་། ང་ཚོས་(བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་)ལ་མུ་མཐུད་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ས་ཞིག་དང་། དེང་རབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་བརྗེ་རེས་བྱེད་ས། ལྷག་པར་དུ་བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་

and in one place and not another. This was true for written materials, but especially for audio/visual materials. If these materials were difficult to access sometimes within China, they were even more difficult to access in the rest of the world. I would go so far as to say that some of the materials we have here are really known to only small pockets of people.

We wanted to make these materials easily accessible, and they comprise a good portion of our collection. But the collection is actually drawn from sources world-wide. One of the primary features of the library is that you can find materials from all over the world related to contemporary Tibetan society here.

One of the other things that we have noticed, and I think most of you are aware of this, is that a lot of the projects related to Tibetan culture focus on historical elements or religion. Yet, Tibetan culture is a living breathing culture today. Because the Foundation is working with Tibetan communities in their current circumstances and addressing current needs, we felt that we could play a role in displaying and bringing to light the vast resources and diversity of regional differences in Tibetan culture.

This is especially important right now because many Tibetan communities are undergoing rapid and profound changes--economic, social and demographic. It is also important because there is a worldwide, growing interest in Tibet, whether it's contemporary Tibet, Tibetan culture, or traditional Tibetan culture. This interest can be seen through increased enrollment in academic centers, various institutional activities, attendance at conferences, and the portrayal of Tibetan culture more and more in the popular media.

At the same time, there is limited access to mate-

པ་ནང་ཁུལ་དང་མི་རིགས་གཞན་པ་མཉམ་དུ་རང་གི་རིག་གནས་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ། རང་གི་རིག་གཞུང་མངོན་ས་དང་རང་གི་རིག་གཞུང་ལ་བསམ་ཞིབ་བྱེད་ས། གྲོས་བསྡུར་བྱེད་ས་ཞིག་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་།

བསམ་ཚུལ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་༡༩༩༧ ལོར་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་འགོ་འཛུགས་བྱས། དེ་ནས་བཟུང་ང་ཚོས་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆ་གསོག་འགོ་བཙུགས། དེ་དུས་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིའི་མིང་ལ་གངས་ཅན་རིག་པའི་གཏེར་མཛོད་ (Himalayan and Inner Asian Resources) ཞེས་འབོད། སྐབས་དེར་ང་ཚོ་ལ་རླུང་རྟ་རྒྱུགས་ནས་པད་མ་འབུམ་ལགས་དང་ Gene Smith གཉིས་ང་ཚོའི་ལས་གཞི་འདི་ལ་ཞུགས། དེང་སང་པད་མ་འབུམ་ལགས་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིའི་འགན་འཛིན་ཡིན། སྐབས་དེར་ Gene Smith ཡིས་སློབ་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་སྟེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིའི་འགོ་འཛུགས་བྱས། དེ་རིང་ཁོང་འདིར་ཕེབས་ཐུབ་མི་འདུག

སྔོན་མ་ང་ཚོའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་ཡོད་ས་ད་ལྟའི་གནས་འདི་དང་ཐག་ཉེ་པོ་ཡིན། འདིར་བཞུགས་སྐུ་མགྲོན་ཁག་ཅིག་གནས་དེར་ཕེབས་མྱོང་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་གལ་སྲིད་ང་ཚོས་དངོས་གནས་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་འདི་དག་མི་རྣམས་ཀྱིས་ལོངས་སུ་སྤྱོད་བདེ་བར་བྱེད་པ་དང་། གལ་སྲིད་དངོས་གནས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་གཞི་སྤེལ་ན་ང་ཚོ་ལ་དེ་དང་འཚམས་པའི་ས་ཆ་ཞིག་དགོས་པའི་ངོས་འཛིན་བྱུང་།

དེ་ལྟར་དེ་རིང་ང་ཚོ་ཚང་མ་འདིར་འཛོམས་རྒྱུ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་མིང་ཡང་གསར་པ་ཞིག་བཏགས་ཡོད་ཅིང་། མིང་གསར་དེས་ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆའི་བསགས་མཛོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལེགས་པར་མཚོན་ཐུབ་ཡོད་སྙམ།

གོང་གསལ་ནི་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་ཇི་ལྟར་འགོ་ཚུགས་རིམ་ཡིན། ད་ལྟ་ངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་ཇི་ལྟ་བུའི་གནས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཐད་ལ་ང་ཚོའི་བསམ་སྣང་གི་སྐོར་ལ་ཚིག་ཁ་ཤས་ཞུ་བར་འདོད། ང་ཚོས་བཀག་རྒྱ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་གཟབ་ནན་གྱིས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ས་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་འདོད། གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར། ང་ཚོས་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆ་རྣམས་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཡུལ་འགྱུར་དུ་འཇུག་རྒྱུ་དེ་ཡིན། དེའི་སྐབས་ཀྱིས་ང་ཚོ་ད་ལྟ་འདིར་དཔེ་དེབ་ཀློག་ཁང་གཙོ་བོ་འདིའི་ནང་དུ་འཛོམས་ཡོད་པ་རེད། སུ་ཡིན་ཡང་དཔེ་དེབ་བཞམས་སྒྲོམ་ནས་དཔེ་དེབ་མར་བླངས་ཏེ་ཤོག་བསྒྱུར་བྱས་ཆོག ང་ཚོས་དུས་ཚོད་ངེས་གཏན་གྱིས་དཔེ་མཛོད་ཀྱི་སྒོ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ཅིང་། མི་རྣམས་འདིར་ཡོང་ནས་འདི་ན་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ཆ་བེད་སྤྱོད་བཏང་ཆོག

rials on contemporary culture and limited discussion on what Tibetan culture really means today. We felt that it was important to have a venue for ongoing learning and exchange on contemporary culture, and especially for Tibetans to be able to present their culture, and express their culture and cultural concerns, with one another and with others.

So with all of that in mind, we began the project in 1997. We began to collect materials, and at that time we called the project Himalayan and Inner Asian Resources. We were very fortunate at that time to have Pema Bhum join us, who is now the Director of the Latse Library, as well as Gene Smith, who wasn't able to make it [today], but who worked with us as a consultant to help get the library off the ground.

We previously occupied a space nearby, where some of you may have visited the library. But we began to realize if we really wanted to make these materials accessible and if we wanted to run programs related to Tibetan culture, we needed a more appropriate space.

And that is what brings us here today. We have also renamed the library; we felt the new name reflected better our aims and our collection

So that’s the background on how the library got started, and I just wanted to say a few words about what kind of place we envision this being.

We envision it as a place of open and engaged learning. Again, one of the main things we are trying to do here is make materials accessible, and that's why we're in the main reading room now, and the books are here, and you can take them off the shelves, and leaf through them; we have regular opening hours, and people can come and use these materials. The same is true for the tradi-

ཁང་པ་འོག་ཤོད་ན་ཡོད་པའི་སློབ་ཀྲྭུན་གྱི་ཡིག་རིགས་རྙིང་པ་རྣམས་དང་སྒྲ་ཐག་དང་བརྙན་ཐག་གི་རྒྱུ་ཆ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡིན།

ང་ཚོས་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་མཉམ་ལས་བྱེད་ས་ཞིག་ཏུ་ཡང་བསམ་གྱི་ཡོད། ང་ཚོར་ཡོད་པའི་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆའི་བསགས་མཛོད་འདི་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་གཙོ་གནད་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པའི་ལས་ཁུངས་དང་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་དེ་དག་ལ་ལས་གཞི་སྣ་ཚོགས་དང་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆའི་བསགས་མཛོད་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་དེ་དག་དང་མཉམ་དུ་ལས་དོན་བསྒྲུབ་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པ་ནས་འདས་པའི་དུས་སུ་དེ་འདྲའི་ཚོགས་པ་དང་ལས་ཁུངས་མང་པོ་མཉམ་དུ་ལས་དོན་བསྒྲུབས་པ་ཡིན། མཉམ་འབྲེལ་འདིའི་ནང་དུ་གློག་འཕྲུལ་དྲ་རྒྱ་རྟེན་གཞིར་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཆ་སྤེལ་རྒྱུ་ཡང་འདུས་ཡོད་ལ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ལོ་ཟླའི་ནང་དུ་ང་ཚོས་གློག་འཕྲུལ་དྲ་རྒྱའི་ལམ་ནས་རྒྱུ་ཆ་སྤེལ་རྒྱུ་ཡིན། ང་ཚོས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆ་རྣམས་རྒྱ་ཁྱབ་ཀྱིས་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཐུབ་པར་བྱེད་རྒྱུ་དང་དེ་ཡང་རིན་མེད་དུ་བསྒྲུབ་རྩིས་ཡིན།

ང་ཚོས་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་རིག་གཞུང་མངོན་སྟོན་དང་དེའི་དཔལ་ཡོན་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ས་ཞིག་ཏུ་བསམ་གྱི་ཡོད། ང་ཚོས་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆའི་བསགས་མཛོད་འདི་ཡི་གེའི་ལམ་ནས་བཀླག་བྱ་ཙམ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར། སྒྲ་རུ་ཉན་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་གཟུགས་སུ་བལྟ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་མཚུངས་སུ་ལས་གཞི་སྣ་ཚོགས་སྤེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཉམས་སུ་ལེན་ས་ཞིག་ཏུ་བསམ་གྱི་ཡོད།

ངས་ང་ཚོ་ཚང་མ་རིག་གཞུང་ལ་རྒྱུས་ལོན་དང་ཕན་ཚུན་ལ་གུས་ཞབས་ཀྱིས་བརྗེ་ལེན་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་ཐག་ཇེ་དམ་དུ་གཏོང་བའི་གོ་སྐབས་ཤིག་གི་ནང་དུ་གནས་ཡོད་པར་སེམས། ངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིས་འབྲེལ་ཐག་ཇེ་དམ་ལ་གཏོང་བའི་ཆ་ཤས་རེ་བསྒྲུབ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་སྐོར་ལ་ཕྱོགས་ལྷུང་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་རེ་ཟུང་རེ་གྲུབ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་མི་ཞིག་ལ་གདེང་འཇོག་བྱེད་སྐབས་དེའི་ཕ་ཡུལ་ལ་བལྟོས་ནས་བྱེད་སྲོལ་དང་། (བོད་པ་མ་ཡིན་པས་)བོད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་ལ་འབུལ་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ནང་ཆོས་ཙམ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱིས་བོད་ལ་འབུལ་རྒྱུ་ནི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་བསམ་བློ་ལྟ་བུ་ཡིན། ངས་ང་ཚོ་ཚང་མར་ཁྲིད་རྒྱུ་དང་སྦྱོང་རྒྱུ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བཤད་པར་འདོད་ལ། དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་ནི་བློ་རྒྱ་ཡངས་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ས་དང་ཕྱོགས་ལྷུང་ཅན་གྱི་ལྟ་བའི་གེགས་རྐྱེན་སེལ་ས་ཞིག་ཡིན།

འདི་འདྲའི་ཀུན་སློང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས། ངས་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ལ་རྩེ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཞུ་གི་ཡོད།

tional materials downstairs, and for the audio visual materials as well.

We also envision this as a place of cooperation. We have a collection with a particular focus. There are many institutions; that are interested in Tibetan culture and that have active programs and collections, and we hope to work with those institutions, and in fact, Trace has already cooperated with many such institutions in the past. That includes also working on web-based resources; and in the coming months and years, we'll be developing online resources. We are trying to make as much material available to as broad a public as possible, also at no charge.

Lastly, we see this very much as a place of cultural expression and of celebration. We wanted this collection to be one that you can not only read, but where you can hear and see and also participate in Tibetan culture through various programs.

I think we all live in a moment where we have opportunities to deepen the ties that come from cultural understanding and respectful exchange. And I hope that the library will be able to play some part in that. There are some particular dynamics that have developed in the world around Tibetan studies and Tibetan culture--for instance, the habit of Tibetans to judge one another based on their places of origin, or the idea that what Tibet has to offer the world is Tibetan Buddhism, and what the world has to offer Tibet is a certain kind of development. I would propose that we all have something to learn and something to teach, and that this is a place for open exchange and for breaking down some of those barriers.

So in that spirit, I welcome all of you to the Latse Contemporary Tibetan Cultural Library.

མཛད་སྒོའི་རྟེན་འབྲེལ།

༢༠༠༣ ལོའི་ཟླ་ ༣ པའི་ཚེས་ ༨ ཉིན་དཔེ་མཛོད་ཁང་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་མཛད་སྒོ་སྤེལ། ཉིན་དེ་དང་དེའི་ཕྱི་ཉིན་གཉིས་རེས་གཟའ་སྤེན་པ་དང་ཉི་མ་གཉིས་ལ་འཁེལ་ཡོད་སྐབས་མཛད་སྒོ་དང་བསྟུན་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་བྱ་འགུལ་འགའ་རེ་སྤེལ། མཛད་སྒོ་དེ་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་གི་སྐུ་མགྲོན་གདན་འཛོམས་པའི་སྟེང་། ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་ Andrea Soros Colombel དང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་པད་མ་འབུམ་གཉིས་ནས་གཏམ་བཤད་གནང་བ་དང་། གཏམ་བཤད་ཁོལ་ཕྱུང་གིས་འདོན་ཐེངས་འདིའི་ནང་དུ་བཀོད་ཡོད། ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ཕྱི་དྲོ་བོད་ཀྱི་འཁྲབ་སྟོན་པ་བསྟན་འཛིན་དབང་རྒྱལ་(ནེའུ་ཇེར་སི་ལ་བཞུགས་)དང་རིག་འཛིན་ཆོས་སྒྲོན་(ནེའུ་ཇེར་སི་ལ་བཞུགས་)། འགྱུར་མེད་རྒྱ་མཚོ་(ཁན་ས་སི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་བཞུགས་)གསུམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་གླུ་དང་ཞབས་བྲོ་འཁྲབ་སྟོན་བྱས། དེའི་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་སྙན་ངག་མཁན་ལྗང་བུ་དང་། གངས་ཞུན། སྐལ་བཟང་ལྷ་མོ་གསུམ་ནས་ཁོང་ཚོའི་སྙན་རྩོམ་གྱིར་ཀློག་གནང་བ་དང་། ཁོང་ཚོའི་སྙན་རྩོམ་རྣམས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་ཡང་སྒྱུར་སྒྲོགས་བྱས། སྙན་རྩོམ་བཀླགས་པའི་རྗེས་སུ་དྲི་བ་དྲིས་ལན་འཕྲུག་པོ་ཞིག་བྱས།

ཆོས་དགུ་གཟའ་ཉི་མའི་ཉིན། འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་རིག་གཞུང་གསུང་བཤད་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ། ལྷ་ས་ནས་ཕེབས་པའི་བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་འགན་འཛིན་དབང་ཕྱུག་ལགས་ནས་བོད་ཀྱི་སྔ་བོའི་དུས་ཀྱི་པར་སྐྲུན་དང་པར་སྐྲུན་ཁང་གི་སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་གནང་། བོད་ཀྱི་སྙན་ངག་མཁན་གྲགས་ཅན་ལྗང་བུ་ལགས་ནས་"སྙན་ངག་གསར་རྩོམ་དང་འགྱུར་ལྡོག"ཅེས་པའི་གསུང་བཤད་གནང་། རི་མོ་པ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་ནི་རྒྱ་གར་ནས་ཕེབས་ཤིང་། ཁོང་ནི་བཟུར་ཟའི་རི་མོ་འབྲི་མཁན་དང་བོད་ཡིག་གི་བྱིས་པའི་སྙུང་དེབ་ལ་རི་མོ་འབྲི་བའི་ལམ་སྲོལ་འབྱེད་མི་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོང་གིས་རང་ཉིད་རི་མོའི་ལམ་དུ་ཇི་ལྟར་ཞུགས་པའི་ཉམས་མྱོང་གསུང་བཤད་གནང་།

པར་འགྲེལ། སྟེང་ཕྱོགས་ནས་གཡས་སྐོར་གྱིས་གཟིགས།

སྐུ་མགྲོན་ཕེབས་བསུ།། || ནེའུ་ཨག་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་གི་ Valrae Reynolds || དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་འགན་འཛིན་པད་མ་འབུམ་ནས་སྐུ་མགྲོན་དང་བཀའ་མོལ།། || བྱིས་པའི་སྒོ་ཚན།། || སྐུ་མགྲོན་རྣམས་སྒོ་འབྱེད་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཞབས་བྲོ་ལ་ཞུགས་པ།། སྐུ་ཞབས་དོན་གྲུབ་རྡོ་རྗེ་ལགས་སྒོ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་སྟེང་དུ།། || Andrea Soros Colombel ནས་སྒོ་འབྱེད་གསུང་བཤད་གནང་བཞིན་པ།། ||

Inauguration Festivities

Latse Library celebrated its inauguration on March 8, 2003, with a weekend of activities and special events. Guests from around the world gathered for the opening ceremony, which featured speeches by Andrea Soros Colombel, president and founder of the Trace Foundation, and library director Pema Bhum, excerpts from which are reprinted in this issue. The afternoon featured an open house, as well as cultural performances, including a music program with artists Tenzin Wangyal (New Jersey), Rigzin Choedon (New Jersey) and Jyurme Jiamtso (Kansas City). A poetry reading followed, with Tibetan poets Ljang-bu, Gangs zhun, and Khabzang Lhamo reciting selections of their work. English translation was provided, and the reading was followed by a lively question and answer session.

On Sunday, March 9, the library held a program featuring invited speakers from abroad. Wangchuk, former director of the Tibet Peoples Publishing House in Lhasa, gave a talk on publishing and publishing houses in early Tibet. One of Tibet's foremost contemporary poets, Ljang-bu, presented a paper entitled "The Creative Process and Change in Poetry." Finally, Sonam Dhondup from India, a painter, cartoonist, and pioneering illustrator for Tibetan-language children's literature spoke about his background and experiences in the world of publishing and art.

Photos (*Clockwise from top left)*
Receiving guests; Valrae Reynolds of the Newark Museum; Library Director Pema Bhum talks with guests; Children's Corner; Guests participating in celebratory dance; Mr. Dai Xian at the opening reception; Andrea Soros Colombel gives inaugural address.

པད་མ་འབུམ་གྱི་སྒོ་འབྱེད་གསུང་བཤད།

INAUGURAL ADDRESS: PEMA BHUM

དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིའི་མིང་ལ་ "ལ་རྩེ། དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།" ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ངས་འདིར་ལ་རྩེ་ཞེས་པའི་མིང་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྐད་ཆ་ཚིག་ཁ་ཤས་བཤད་འདོད་བྱུང་།

ལ་རྩེ་ཞེས་པའི་མིང་འདི་བོད་སྐད་ཙུང་ཙམ་གོ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཆེ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ས་མཐོས་དང་རི་ཡི་རྩེ་མོ་ལ་གོ་འགྲོ་བ་ལྟར་རེད། འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་གསོག་ཉར་བྱེད་པའི་ཡིག་རིགས་རྒྱ་ཆ་གཙོ་བོ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྐོར་ཡིན་ལ། རིག་གཞུང་དེ་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ཆེས་མཐོ་ས་སྟེ། འཛམ་གླིང་གི་གཙུག་ཏོར་དུ་འབོད་པ་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ནས་ཡོང་བས་སོ།

བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆེས་སྔ་བོའི་དུས་ནས་རང་ཉིད་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ཆེས་མཐོ་སར་གནས་པ་ལ་དགའ་སྤྲོ་དང་སྤོབས་ཉམས་བསྟན་ཡོད། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་ན་སྤྱི་ལོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཉི་ཤུའི་དུས་མགོར་བསླངས་ཤིང་ཡོངས་གྲགས་སུ་དབོན་ཞང་རྡོ་རིངས་སུ་འབོད་པའི་རྡོ་རིང་དེར། བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཡུལ་ལ་ "གངས་རི་མཐོན་པོའི་དབུས། ཆུ་བོ་ཆེན་པོའི་མགོ ཡུལ་མཐོ་ས་གཙང་" ཞེས་བསྔགས་བརྗོད་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་འདི་བྲིས་ཡོད།

བོད་པ་རྣམས་འཛམ་གླིང་གི་ཆེས་མཐོ་སར་གནས་ན་ཡང་། དེས་ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་འདོད་བློ་ཁེངས་མེད་པར་བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལས་ཀྱང་མཐོ་བར་འདོད་པའི་སེམས་ཁམས་ཤིག་བསྟན་ཡོད། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་གང་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཀྱང་བོད་ཡུལ་ཡིན་རྟགས་སུ་རི་ཡི་རྩེ་མོ་ལ་ཤིང་སྐམ་ཚོམ་བུ་རི་ཡི་རྩེ་ན་དར་ལྕོགས་དང་རླུང་རྟ་རྣམས་རླུང་གིས་སྒྲོད་བཞིན་པ་མཐོང་ཐུབ། དེ་དང་ཉེ་བར་བཅར་ནས་བལྟས་ན་དེ་ནི་ས་རྡོ་གང་རུང་སྤུངས་པའི་ཁྲི་སྟེགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྐམ་པོར་གྱུར་བའི་ཤིང་གི་ཡལ་ག་དང་། ཤིང་གི་མདའ་མདུང་གྲི་གསུམ་སོགས་གནའ་བོའི་གོ་མཚོན་མང་པོ་བཙུགས་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྟེང་ན་དར་ལྕོགས་དང་རླུང་རྟ་རྣམས་རླུང་གིས་སྒྲོད་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་ལ་ཡང་ལ་རྩེ་ཞེས་འབོད། ཨ་མདོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རི་རྩེ་དག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ལ་རྩེ་འཛུགས་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ལས་འགུལ་དེ་ "ལ་རྩེ་བསྟོད" ཅེས་བརྗོད། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་ཚིག "བསྟོད" ནི་མཐོ་བར་བྱས་པའི་དོན་ཡིན། "ལ་རྩེ" ལ "ལབ་ཙེ" འམ "ལ་བཙེ" སོགས་དག་ཆ་འདྲ་མིན་ཞིག་འབྱུང་ན་ཡང་། "ལ་རྩེ་བསྟོད" ཅེས་པ་ལ་རྩེའམ་རི་རྩེ་ཇེ་མཐོར་བཏང་བ་ཡིན་པའི་གོ་དོན་གྱི་སྟེང

As the name of this library is the Latse Contemporary Tibetan Cultural Library, I would like to say a few words about the term "latse" [*la-rtse*]. Those familiar with the Tibetan language know that the term refers to a high place or peak of mountain. The materials this library collects mainly focus on Tibetan culture, and this culture comes from the highest place on earth, the roof of the world.

Tibetans from very early times have expressed happiness and pride for living in the highest place on earth. There is a stone pillar in front of the Jokhang Temple in Lhasa which was erected in the 820 A.D, well known as the Sino-Tibetan Treaty of 820. On that stone pillar, Tibetans praise their homeland in elegant and captivating terms: "the center of the snow mountains, sources of the great rivers, high land and pure earth."

Even though they are living in the highest place in the world, Tibetans still feel dissatisfied, and possess a desire to go to an even higher place. Wherever you go in Tibetan lands, as a symbol that it is a Tibetan area, you can see in the distance on the peaks of mountains there are dried tree branches with prayer flags waving. If you look closely, you can see there is a constructed pile of earth and rocks, on top of which people have placed these tree branches along with ancient weapons, such as arrows, spears, and swords, also made of wood. On the tops of the branches are tied prayer flags, waving in the wind. These are known as latse.

In Amdo, the activity of erecting latse is termed "*la rtse bstod*." The original meaning of the term *bstod* is "to make higher." The term latse has different spellings nowadays, including "*lab tsé*"

ནས་བལྟས་ན་དག་ཆ་འདྲ་མིན་དེ་དག་མཆེད་ཁུངས་ངོ་མ་ནི“ལ་རྩེ”ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ལས་ཆེའོ།

བོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལ་དང་རི་ཡི་རྩེ་མོ་མཐོ་བར་བྱས་པ་དེས་ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་འདོད་པ་ཚིམ་གྱི་མེད་པར། ལ་དང་རི་ཡི་རྩེ་མོ་རྣམས་ནམ་མཁའ་དང་སྦྲེལ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་ཁག་ཅིག་ཏུ་རི་རྩེ་ན་ཡོད་པའི“ལ་རྩེ”རྣམས་རྨུ་ཐག་ཟེར་བ་སྟེ། བལ་སྐུད་ལ་བལ་ཚོས་དང་དར་ལྕེ་ཚུང་ཚུང་མང་པོ་བཀལ་བ་དེ་འདྲ་མང་པོས་སྦྲེལ་བར་བྱེད། རྨུ་ཐག་ཟེར་བ་འདི་བོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་མ་དར་སྔོན་གྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་རྣམས་སུ། བོད་ཀྱི་ཆེས་གནའ་བོའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལྷ་ཡུལ་ནས་རྨུ་ཐག་ལ་འཛུས་ནས་མི་ཡུལ་ལ་ཕེབས་པ་དང་། མི་ཡུལ་དུ་ཚེ་ཡི་འདུ་བྱེད་རྫོགས་རྗེས་རྨུ་ཐག་ལ་འཛུས་ནས་སླར་ཡང་ནམ་མཁའི་ལྷ་ཡུལ་ལ་ལོག་ཕེབས་འགྲོ་བར་བཤད་དེ། མདོར་ན་རྨུ་ཐག་ནི་མཐོ་ནམ་མཁའི་ལྷ་ཡུལ་དང་དམའས་ཐོག་གི་མི་ཡུལ་གཉིས་སྦྲེལ་བྱེད་ཅིག་ཏུ་གོ

ལ་རྩེ་བསྟོད་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་འདི་ནི་བོད་ཡུལ་གཅིག་པོ་ལ་དར་བ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་དང་ཆོས་པ་རྣམས་ལས་བོད་པ་སྐྱ་བོའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་དར་ཤུགས་ཆེ་ལ། བོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་མ་དར་སྔོན་ནས་ད་བར་དུ (རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་ཤས་ཕུད།) རྒྱུན་མ་ཆད་པར་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་སྲོལ་རྒྱུན་དྭངས་མ་ཞིག་ཡིན།

སྤྱིར་བཏང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞེས་ཆེ་དེའི་ནང་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ཆ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་དེ་གཙོ་བོར་བཟུང་མེད། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གཙོ་བོར་བཟུང་བའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་ཞིབ་འཇུག་སློབ་གཉེར་བྱེད་ས་ནི་དེང་སང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ན་གང་མང་ཞིག་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོས་དེ་དག་གི་ཕྱག་ལས་སྐྱར་ཟློས་བྱེད་འཆར་མེད། འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་གཙོ་གནད་དུ་འཛིན་པ་ནི་བོད་མི་དཀྱུས་མའམ་བོད་མི་སྐྱ་བོའི་རིག་གཞུང་དང་། དེ་དེང་དུས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཇི་ལྟར་འཚོ་གནས་བྱེད་བཞིན་པ་དང་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐོར་ཡིན།

ང་ཚོས"ལ་རྩེ"ཞེས་པ་འདི་བོད་མི་སྐྱ་བོའི་རིག་གཞུང་གི་མཚོན་བྱེད་དུ་བཟུང་སྟེ། འདིས་རིག་གཞུང་འདིའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་འཚོ་གནས། རིག་གཞུང་དེ་སྐྱོན་མཁན་རྣམས་ཀྱི་མཐོ་ས་ནས་མཐོ་ས་སྙེགས་པའི་སེམས་ཁམས། དེ་ལོ་སྟོང་ཕྲག་སྔོན་ནས་བྱུང་ཡང་ད་ལྟའི་དུས་འགྱུར་ཆེན་པོའི་འདིའི་ནང་ལ་ཡང་ད་དུང་གསོན་ཤུགས་མ་ཉམས་པར་གནས་ཡོད་པ་བཅས་མཚོན་ཐུབ་ཡོད་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

and “*la btse*.” The term “*la rtse bstod*” has a meaning of making something higher than the mountain peak. Through this term, you can see that the different spellings of latse are derived from the original meaning [*la-rtse*], a high place or mountain peak.

Tibetans are not even satisfied with making something higher than the mountain peaks; they try to link the mountain peak to the sky. In some areas of Tibet, they link latse together with a rope called *rmu thag*, a kind of wool rope with wool and strips of colored cloth. *Rmu thag* is a term that existed before Buddhism came to Tibet. In Tibetan historical documents for instance, there is a saying that earliest Tibetan kings came from heaven to the earthly realm by climbing down a *rmu thag*. After their death, they return to heaven through that *rmu thag*. *Rmu thag* is a link between heaven and earth.

The custom of erecting latse is found only in Tibetan areas. This tradition is much stronger among the lay people than in the religious community. This tradition, which originated in pre-Buddhist times, except for a short time during the Cultural Revolution, has continued to present day.

In general, when one talks of Tibetan culture, Buddhism is a main part. However, our library is not focused on this. There are many libraries and institutes that focus on Tibetan Buddhism. We do not feel it is necessary to duplicate these collections and contributions. Our library strives to focus mainly on the culture of the lay people, the ordinary people of Tibet, and how this culture exists in modern times.

We see that this term latse is a symbol of Tibetan lay culture. We hope that this symbol expresses this culture's origin, vibrancy, and the spirit to attain greater and greater heights. We also hope that it expresses that this culture, which originated several thousand years ago, even in these days, despite so many changes, is still alive and strong.

ལ་རྩེ་ཡི་གསུང་བཤད་ཕྲེང་བ།

SPEAKER SERIES

ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཉེ་ཆར་སྒོ་འབྱེད་བྱས་པ་མཚུངས་སུ་ལས་གཞི་གསར་པ་འགའ་རེ་ཡང་སྤེལ་འགོ་ཚུགས་པ་ལས་གཅིག་ནི་གསུང་བཤད་ཕྲེང་བ་ཡིན། གསུང་བཤད་ཕྲེང་བ་འདི་དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་སྒོ་འབྱེད་མཛད་སྒོའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་གི་ཚུལ་དུ་བརྩིས་ཏེ་སྤྱི་ཟླ་གསུམ་པའི་ཟླ་འགོ་ལ་གསུང་བཤད་གནང་མཁན་གསུམ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ལ་རྩེ་ཡིས་ལྷ་ས་ན་ཡོད་པའི་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ཟུར་པ་དབང་ཕྱུག་ལགས་གདན་འདྲེན་ཞུས། ཁོང་གི་དབུ་འཁྲིད་འོག་ཏུ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་དེས་བོད་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་དཔེ་དེབ་གལ་ཆེན་མང་པོ་དཔེ་སྐྲུན་གནང་སྟེ་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ལ་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་ལེགས་སྐྱེས་ཕུལ་ཡོད། སྐུ་ཞབས་དབང་ཕྱུག་ལགས་ནི་ཚད་མཐོན་པོའི་ཞིབ་འཇུག་པ་དང་རྩོམ་སྒྲིག་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

ང་ཚོས་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་གི་ཚབ་མཚོན་དུ་སྙན་ངག་མཁན་ལྗང་བུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། སྐུ་ཞབས་ལྗང་བུ་ནི་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་གི་སྣེ་ཁྲིད་མཁན་ཞིག་དང་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ང་ཚོའི་གསུང་བཤད་ཀྱི་ཕྲེང་བར་ཞུགས། ཁོང་ནི་སྙན་རྩོམ་གྱི་བརྩམས་ཆོས་མང་པོ་ཐོན་མཁན་གྱི་རྩོམ་པ་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོང་གི་བརྩམས་ཆོས་རྣམས་ཀྲུང་གོར་དཔེ་དེབ་དང་དུས་དེབ་འདྲ་མིན་དུ་པར་དུ་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད།

ང་ཚོའི་གསུང་བཤད་ཀྱི་ཕྲེང་བར་ཞུགས་མཁན་གཞན་པ་ཞིག་ནི་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་ལགས་ཡིན། ཁོང་ནི་རྒྱ་གར་རྡ་རམ་ས་ལ་ན་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་མཐོ་སློབ་ཅིག་གི་དགེ་རྒན་ཡིན་ཞིང་། བསོད་དོན་ལགས་ནི་བྱིས་པའི་བརྙན་རིས་དཔེ་རིབ་སྐྲུན་པ་ལ་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ཉམས་མྱོང་གིས་ཕྱུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་སྐད་ཀྱི་ཟུར་ཟའི་རི་མོའི་ལམ་སྲོལ་འབྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན།

པེ་ཅིན་ན་ཡོད་པའི་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ཟུར་པ་དང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དོན་གྲུབ་རྡོ་རྗེ་(戴贤)འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་སྒོ་འབྱེད་ཀྱི་མཛད་སྒོ་ལ་ཕེབས་ནས་རིག་གཞུང་གསུང་བཤད་གནང་། ཁོང་གིས་ཀོ་ལུམ་སྦི་ཡ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡ་སྡེ་ཚན་དུ་"རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་རྗེས་སུ་ལོ་ཉེར་ལྔ་འགོར་བའི་དེ་རིང་གི་བོད་ཀྱི་དཔེ་སྐྲུན་གྱི་གནས་སྟངས་"ཟེར་བའི་གསུང་བཤད་གནང་། འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་གདན་

Among the new programs undertaken with the recent opening of the Latse Library is the Speaker Series. Our series began as part of the Inauguration celebrations held in early March with three guest speakers. Latse was pleased to host Wangchuk (Dbang-'phyug), former director of the Tibet Peoples Publishing House in Lhasa, which, under his direction, has published many important works in Tibetan and Chinese, contributing significantly to the field of Tibetan Studies. Mr. Wangchuk is also highly regarded as a researcher and chief editor.

In our commitment to represent contemporary literary voices, Latse invited Ljang-bu, one of Tibet's leading and most influential writers in modern Tibetan literature, to participate in our first speaker series. A prolific poet and writer, Ljang-bu's works have been published in numerous books and literary journals in China.

Our final inauguration speaker was Sonam Dhondup, an instructor at the College for Higher Tibetan Studies in Dharamsala, India, who is recognized for his long and committed experience in children's book illustration, as well as his pioneering work in Tibetan-language comics.

Latse also invited Dai Xian, former director of the Nationalities Publishing House (Beijing) and editor of the *Bod rgya tshig mdzod chen mo*, to attend the library opening. Mr. Dai Xian joined the other speakers in a forum and discussion at the East Asian Institute at Columbia University entitled "25 Years After the Cultural Revolution: the State of Tibetan Publishing Today." The speakers also traveled to Indiana University, Bloomington, as guests of Professor Elliot Sperling and the Department of Central Eurasian Studies to partici-

འདྲེན་ཞུས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་སྦླུ་ལུའུ་མིན་ཊོན་(Bloomington) ན་ཡོད་པའི་ཨིན་དི་ཡ་ན་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཨེ་ཤི་ཡ་དཀྱིལ་མའི་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་དང་དགེ་རྒན་ཆེན་མོ་ཨེ་ལིས་ཨེ་ཐི་སྤྱིར་གླིང་མཆོག་གིས་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ། སྡེ་ཚན་དེར་འདས་པའི་ལོ་བཅུའི་རིང་ལ་བོད་རིག་པ་དང་བོད་རིག་པའི་དཔེ་དེབ་དཔེ་སྐྲུན་གྱི་སྐོར་ལ་བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུ་ཚོགས། དེང་སང་ཕ་རན་སིའི་གྲོང་ཁྱེར་པ་རིས་སི་(Paris)ན་བཞུགས་པའི་སྐད་ངག་མཁན་ལྗང་བུ་ལགས་ནས་ཀ་ལུམ་སྦི་ཡ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར "དོན་གྲུབ་རྒྱལ་དང་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་གསར་པ" ཞེས་པའི་གཏམ་བཤད་གནང་བ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་ནེའུ་ཡོག་གི་མན་ཧ་ཊན་གྱི་ཆ་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲོང་ཚོ་ཞེས་པར་ཡོད་པའི་གྲགས་ཅན་གྱི་སྦོ་ཝེ་རིས་སྙན་ངག་ལྡིང་ཁང་(Bowery Poetry Club)ཞེས་པས་ཀྱང་ལྗང་བུ་ལགས་གདན་འདྲེན་གྱིས་དེར་ཁོང་གིས་རང་གི་སྙན་རྩོམ་དང་ལྷུག་རྩོམ་གྱེར་སྒྲོག་གནང་།

ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་སྒོ་འབྱེད་མཛད་སྒོ་སྒྲིལ་ནས་རིང་པོ་མ་ཐོགས་པར། འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཟླ་གསུམ་པའི་ཚེས་ ༡༣ ཉིན་སྐུ་ཞབས་ Andre Alexander ལ་གསུང་བཤད་ཅིག་བཀོད་སྒྲིག་བྱས། སྐུ་ཞབས་ Andre Alexander ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྙིང་ཐེབས་རྩ་(Tibet Heritage Fund)ཞེས་པ་ནས་ཡིན། ཁོང་ནི་ལྷ་སའི་ཡིག་ཚགས་ལས་གཞི་ཞེས་པ་དེ་ཞིབ་འཇུག་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་འཛུགས་མཁན་གྲས་ཀྱི་གཅིག་ཡིན། ༡༩༩༦ ལོར་ལས་གཞི་དེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྙིང་ཐེབས་རྩ་ཞེས་པ་དེར་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་། སྐུ་ཞབས་ Andre Alexander UNESCO ལགས་ནས་ལ་སློབ་སྟོན་པའི་ཕྱག་ལས་གནང་བ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་སྙིང་པ་ལྷ་ས་ཞེས་པ་བམ་པོ་གཉིས་ཅན་ཞིག་དཔེ་སྐྲུན་གནང་བ་མ་ཟད། ཁོང་གིས་རྩོམ་ཡིག་འདྲ་མིན་ཨར་བཟོའི་དུས་དེབ་ཁག་དང་ཡུལ་སྙིང་སྐོར་གྱི་དཔེ་དེབ་ཁག་ཏུ་བཏོན་ཡོད། ཁོང་གིས་འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གནང་བའི་གསུང་བཤད་ནི "ལོ་ངོ་བཅུ་ཡི་ནང་ལ་བོད་དུ་ཡུལ་སྙིང་སྲུང་སྐྱོབ།" ཅེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་ནས་གནང་།

pate in a roundtable discussion on Tibetology and Tibetological publishing over the last ten years. Poet Ljang-bu, who is currently a lecturer in Paris, also gave a special lecture at Columbia University on "Dondrup Gyal and the New Tibetan Literature," and gave a rousing reading of his poetry and prose at the famous Bowery Poetry Club in the East Village in Manhattan.

Soon after our opening, Latse Library hosted a presentation by André Alexander of the Tibet Heritage Fund on March 13. Mr. Alexander is the co-founder of the Lhasa Archive Project for study and preservation of historic Lhasa. In 1996, the project evolved into the Tibet Heritage Fund. Mr. Alexander has served as a consultant to UNESCO, and has published the two-volume *The Old City of Lhasa*, as well as various articles in architectural journals and heritage publications. The title of his talk was "10 Years of Heritage Preservation in Tibet."

Speaker Series Fall 2003

September 27 - Poetry Reading by Tsering Wangmo Dhompa

November 7-9 - Gendun Choephel Centennial Conference

December (Date to be announced) -Tibetan Carpet Designs by Tenzin Chakdor

FEATURED AUTHOR: GANGS-ZHUN

by Françoise Robin

Gangs-zhun—his given name is Sangs-rgyas-rgya-mtsho—is one of today's most renowned Tibetan poets, according to both popular and professional opinion. Interestingly and strangely enough, his name has barely begun to reach Tibetological circles outside the People's Republic of China.

I first became aware of his existence in 1999 after encountering some of his free-verse poems in various Tibetan literary magazines, such as *Bod kyi rtsom rig sgyu rtsal* [Tibetan Literary Arts], *Sbrang char* [Light Rain], and *Gangs rgyan me tog* [Mountain Flower]. His name has regularly appeared in these magazines since 1984, making him one of the most prolific poets of his time. By his own estimate, he has published around one hundred poems since the start of his writing career.

Françoise Robin

Gangs-zhun

One could argue that this intense poetic productivity is double-edged: on the one hand, it demonstrates Gangs-zhun's passion for his subject; on the other hand, the overall quality of his output varies from one piece to the other, as personally confirmed by Zla-ba-blo-gros, assistant chief editor of *Sbrang char*. And yet, after all, even Mr. Jean Paulhan himself, once chief editor of the prestigious French literary journal *Nouvelle Revue Française*, was in favor of "letting young authors write very absurd and questionable things so that gradually the new things they have to say will emerge."

A brief biographical account

Gangs-zhun was born in the township of Snang-ra (Angla), in Gcan-tsha (Jianzha) County, Qinghai Province in September 1969. He has three younger brothers and sisters. His mother is illiterate, and he is the only "intellectual" in his farming family, having recently graduated from Northwest Nationalities Institute (Lanzhou). He was one of the few students in the Tibetan literary section there, under the supervision of the *dge lugs pa* scholar popularly known as A-lags Dor-zhi, an incarnate lama from Dpa'-ris Tibetan Autonomous Prefecture (Ch. Tianzhu) in the northeastern reaches of Qinghai Province. Under the direction of this traditional master, Gangs-zhun studied classical Tibetan poetry for three years. His master's thesis dealt with synonymy (Tib. *mngon brjod*, Skt. *abhidhāna*) as exemplified in the famed Sanskrit treatise on poetics, the *Kāvyādarśa* (Tib. *Snyan ngag me long*), and the influence of such metaphors in contemporary Tibetan poetic composition. He entered the Institute in 1998 and graduated with a master's degree in June 2001. His primary education was received between 1976 and 1982 at a local school in Gcan-tsha. During his childhood, he often met with lay

tantric practitioners (*sngags pa*), enjoyed watching and performing religious and mystic dance (*'cham*), and he prayed a lot. He continued his schooling at the Nationalities Middle School in Gcan-tsha between 1982 and 1985, and later at the Teachers Training College for Nationalities in Chab-cha (Ch. Gonghe), one hundred kilometers south of Xining. Here he was amongst the first batch of students in the Tibetan department of the first Tibetan-medium upper middle school in Qinghai Province. He began writing in 1984, during his last year of school in Chab-cha; and his first published literary piece, a poem entitled *Kha byang med pa'i rtsom* [Untitled Work], appeared in *Sbrang char* in 1988. Upon graduating in 1989, he was sent to work in Mgo-log (Ch. Guoluo) as a Tibetan teacher in a Tibetan-medium middle school. He is now married to a woman from his village whom he has known since childhood, and they have two children. For the past two years he has been working on development projects with the Trace Foundation in Qinghai Province.

Critic, editor, poet

Gangs-zhun has authored some thirty short articles (*dpyad rtsom*) on literature and social questions, as well as five prose essays (*lhug rtsom*). He is also a committed editor. While at Northwest Nationalities Institute, he was the editor of a little-known and unofficial journal produced by students in the Tibetan Department. He also served on the editorial board of *Snyan ngag tshags par* [Poetry Newspaper]. The 45th issue of the paper (December 1999) bore the challenge: "Is 'Buddhahood' a mere ideal hope or something which can actually be attained?," a query posed by La-mo'i-'od-zer, a reincarnate lama from Bla-brang Monastery. This issue also offered readers a brief abstract on psychology, six free-verse poems, and an article on a classical poetic treatise by [A-mchog] Dkon-mchog-bstan-pa'i rgyal-mtshan (1783–1848). Most importantly, the last page presented 75 questions dealing with Tibetan language, Tibetan culture, and the relationship between Buddhism and society. This feature lay the foundation for a lengthy collection of essays entitled *Lta ba bsam blo lag len* [Views, Thoughts and Practice], which Gangs-zhun edited with his classmate Rdo-lha. The book addresses many of the original 75 questions, giving the co-editors' own replies followed by some of the earlier reader responses. I have been told the book is well-known among young intellectuals since its release in 2000.

As for his poems, they present a mixture of down-to-earth statements and rather elevated Buddhist concepts, both as a foundation and subject matter for his reflection. As mentioned above, Gangs-zhun was a pious Tibetan young boy, and his interest in religion did not fade as he was growing up. It is difficult to single out a poem in which he does not in some way refer to Buddhism. Though never trained as a monk, Gangs-zhun has many friends in religious circles, with whom he enjoys discussing philosophical topics. Janet Upton (1995) has studied the position of teachers as mediators and bearers of authority in the new Tibetan society. Gangs-zhun, neither teacher nor monk, represents possibly yet a third pole of intellectual authority in today's cultural Tibet. He takes a modern approach to his culture and to Buddhism, almost a Western intellectual one. He is aware of the uniqueness of his Tibetan and Buddhist background and his people's history, while not devoid of criticism towards monastic institutions or the impact of tradition. In a word, he thinks as an intellectual, halfway between Buddhism and academia, endowed with a common family background and academic training. He follows a "middle-path,"

so to speak, between the two extremes of Chinese-Tibetan intellectuals: claiming a traditional Tibetan background, he is strongly inclined towards Buddhism and is knowledgeable about Tibetan history and culture. And yet, he does not regard the Tibetan past as a glorious Shambhala nowhere to be reached, nor does he despair of the present situation in which China and Tibet are catching up to a certain type of modernity.

Sangs-rgyas-rgya-mtsho writes exclusively in Tibetan. He readily admits that he is unable to express himself well in Chinese. He chooses to write under the guise of a penname, a widespread practice among Tibetan luminaries, today as well as in earlier times. Gangs-zhun literally means "essence of snow." The choice of *gangs* as part of one's surname is not uncommon among Tibetan writers. Similar pennames that other young Tibetan authors have chosen for themselves include Gangs-dga' [Snow Lover], Gangs-dpal [Snow Glory], Gangs-myug [Snow Pen], Gangs-dkar-yag [Pure and Good Snow], and Gangs-'phrin [Snow Messenger]. In all cases, "*gangs*" obviously refers to Tibet. The topic of snow and mountains is an anthem, a motto, widespread among young Tibetan authors, Tibet itself having been dubbed for many centuries by Tibetans themselves as "Bod kha-ba-can" [Snowy Tibet] or "Gangs-ljongs" [Land of Snow]. The use of "*gangs*" usually indicates a strong attachment to Tibetan culture, reinforced by, in the case of our author, the addition of "*zhun*" or essence. Sangs-rygas-rgya-mtsho thus means to tell the reader that his writings aim at embodying Tibet.

The Essence of Samsāra

I have chosen to feature here Gangs-zhun's poem *'Khor-ba'i snying-bo* (The Essence of *Samsāra*), which won a *Sbrang char* literary award in 2001. This prize, granted every three years, holds a strong democratic flavor in that the jury is comprised of all subscribers to the magazine, numbering some 1000 persons residing principally in Qinghai Province, but also in Gansu, Yunnan, Sichuan, the Tibet Autonomous Region, and Beijing.

Gangs-zhun had previously published three poems focusing on his understanding and reflections on the theme of *samsāra* (cyclic existence): *'Khor ba'i sdug bsngal* (Sufferings of *Samsāra*), *'Khor ba'i thar sa* (Refuge from *Samsāra*), and *'Khor ba'i mgron po* (*Samsāra*'s Guest). In classical Madhyamika philosophy, *samsāra* is the sphere of delusion. Our being trapped in *samsāra* is due to the accumulation of karma originating from the misunderstanding of the illusionary nature of this very *samsāra* and one's life. The only essence with which cyclic existence is sometimes said to be endowed is emptiness (*stong pa nyid*). In other teachings, *samsāra* is sometimes expounded to be that "which is devoid of essence" (*snying po med pa*).

If the world, the Self, and all such illusory phenomena are considered as devoid of essence, then the poem's title itself is oxymoronic—or heretical. Yet, the reader is asked to equate *samsāra*, not with vacuity, emptiness or voidness, but with love. Indeed, the charm that pervades the poem and conquered the hearts and minds of the majority of regular *Sbrang char* readers is the poem's expression of worldly love. Here, the sublimation of worldly love leads to a celebration of this feeling, rather than its usual rejection as a source of the three basic poisons that give birth to the accumulation of *karma* and *samsāra*: attachment, hatred and ignorance or the deluded view that phenomena can be the object of appreciation.

For Gangs-zhun, however, worldly love does not blind the beholder, it transcends him/her and

brings him/her to the highest stages of reflection and existence, enabling the person who feels love to value the precious human body and to take advantage of each and every moment of one's life. The narrator of the poem discovers the true value and existence and nature of lamas, truth, and the Three Jewels, through the mediation of this "you" whom (s)he loves. Far from blinding, worldly love acts as an impetus for the person who feels it, directing him/her towards the noblest concepts.

This apparently paradoxical approach can be linked to the tantric approach in which "desire can become a means to liberation. With the help of the Tantra, passions can be changed into forces assisting in the work of salvation." (Tucci 1980, 51) This tantric view, where relative and absolute truths (*kun rdzob* and *don dam bden pa*) find mutual resonance and nurture rather than exclude each other, is echoed in the following excerpt from *'Khor ba'i mgron po:*

> If one looks at history
>
> Kings and princes either wise or foolish
>
> Lamas who receive offerings, who drag sentient beings out of hell
>
> All those who hold mastery over the three times,
>
> They have to be connected to a place, and to an ethnic environment
>
> They do not escape their small valley's joys and sorrows.

My reading of Gangs-zhun's poem is confirmed by a review of *'Khor ba'i snying bo,* which was published jointly with the poem and entitled "The Truth of Love." (Tshe grub 2000) The review's title alone supports the view that love and truth, if not two sides of the same phenomenon, are at least linked. We find further confirmation of this view in Ye-shes-mtsho-rgyal's life when her guru Padmasambhava tells her that "without a consort, a partner of skillful means, there is no way you can experience the Mysteries of Tantra." (Gross 1989, 16). Accordingly, she seeks a suitable consort, and puts her guru's advice into practice. When she later returns to Padmasambhava, he tells her: "O *yoginī* who mastered the Tantra/ The human body is the basis of the accomplishment of wisdom/ And the gross bodies of men and women are equally suited." (p. 17)

This seemingly paradoxical link between "worldly" love and the discovery of Buddhist truths reveals another aspect of Gangs-zhun's poetry: provocation. The writer relayed to me how he received angry letters after the recent publication of his poem *Rdo rje gdan 'prhul snang gi sems bskyed ban bun* (*Bodh Gayā—Fuzzy and Illusory Thoughts*). The poem's location is Bodh Gayā, where Prince Siddhartha Śākyamuni attained liberation over 2500 years ago. In the poem, the Master, seated on a throne in Bodh Gayā, observes the world of humans while he himself is being observed. At some point, he flies away into the air and vanishes, leaving the people who had come to question him, dumbfounded. Readers reproached Gangs-zhun for the familiarity with which he treats the Master's reactions and for ascribing to him seemingly human feelings: the Master cries, the Master leaves human beings to their difficult lot. The poem may have expressed, in the eyes of some readers, a severe breach of trust by a Buddha who instead of accompanying sentient beings until they reach the safe banks of Nirvāṇa, is "overwhelmed" and forsakes them with "eyes filled with tears." Other readers complained about the closing phrase "My master with bad *karma*," because a master (*ston pa*) is supposed to have exhausted all karmic imprints.

As for Gangs-zhun's style, he writes in a clear, at times rhythmic Tibetan, in contrast to many Tibetan poets today who are engaged in the exploration of what Chinese critics since 1980 have dubbed "obscure poetry." Living at the heart of Tibetan poetics for the last ten years, Gangs-zhun has observed all trends and styles, leading him to pen an article entitled "Is Opacity a Poetic Virtue?" He claims that the most urgent question with which Tibetan poetry must come to grips today is its opacity: "However much readers regard and ponder over today's poetry, they cannot make any sense of it." His assertion prompted counter-articles by younger writers.

Finally, it may be noted that a significant part of *Sbrang char*'s readership consists of monks and nuns. Thus, it was a popular jury made up of a relatively high proportion of clerics who praised the poem *The Essence of Samsāra* with its tantric tenet. This approbation is all the more surprising since the majority of *Sbrang char* readers live in Amdo areas, where most monasteries belong to the didactic and analytical *dge lugs pa* school of Tibetan Buddhism. ■

Works Cited

Gangs-zhun. 1997. "Khor ba'i mgron po." *Sbrang char*, no. 4:70-72.

——. 1999a. "Go dka' ba snyan ngag gi yon tan yin nam." *Sbrang char*, no. 1:124-128.

——. 1999b. "Rdo rje gdan 'prhul snang gi sems bskyed ban bun." *Mang tshogs sgyu rtsal*, no. 4:26-28.

——. 2000. "Khor ba'i snying bo." *Sbrang char*, no. 1:97-99.

Gangs-zhun and Rdo-lha. 2000. *Lta ba bsam blo lag len*. Lanzhou: Gansu Nationalities Publishing House.

Gross, Rita M. 1989. "Yeshe Togyel: Enlightened Consort, Great Teacher, Female Role Model." In *Feminine Ground: Essays on Women and Tibet*, ed. J. Willis. Ithaca: Snow Lion.

Skya-bha. 2000. "Go dka' ba snyan ngag gi yon tan yin: Sku-zhabs Gangs-zhun la bgro gleng gi tshul du phul." *Sbrang-char* no. 4:119–122.

Tshe grub. 2000. "Brtse dungs kyi bden pa." *Sbrang char*, no. 1:109-113.

Tucci, Giuseppe. 1980. *The Religions of Tibet*. London: Routledge and Kegan Paul.

Upton, Janet. 1995. "Home on the Grasslands? Tradition, Modernity and the Negotiation of Identity by Tibetan Intellectuals in the PRC." In *Negotiating Ethnic Identities in China and Taiwan*, ed. M. Brown. Berkeley: University of California Press Center for East Asian Studies.

FRANÇOISE ROBIN began studying Tibetan at Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INALCO), Paris, in 1993, and has been teaching standard spoken Tibetan and contemporary Tibetan literature at the same Institute since 1999. She is currently completing her Ph.D. dissertation on the rise of Tibetan-medium fiction writing in contemporary Tibet. In addition to numerous translations, Françoise has published several original articles. The most recent of these include "L'avènement du vers libre au Tibet: une forme littéraire de l'intime au service d'un projet collectif," in *Actes du colloque des Journées de l'Orient / Société Asiatique* (Louvain: Peeters, 2003); and "The Unreal World of Tibetan Free Verse Poetry: A Preliminary Study on Topics and Themes in Contemporary Tibetan Free Verse Poetry," in *Religion and Secular Culture in Tibet,* ed. H. Blezer, *Tibetan Studies,* vol. 2, *Proceedings of the Ninth Seminar of the IATS,* 2000 (Leiden: Brill).

འཁོར་བའི་སྙིང་པོ།

གངས་ཞུན།

ཁ་པར་ལས་ཁྱོད་དང་ཁ་བརྡ་ཐེངས་མང་བྱས་ཀྱང་།
ངས་ད་དུང་ཅི་ཞིག་བཤད་མ་ཚར་བ་དང་འདྲ་ལ།
འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་བྲིས་ཏེ་སེམས་གཏམ་ཡོངས་རྫོགས་ཤར་མར་ཞུ་བསམས་ཀྱང་།
སྐད་ཆ་མང་དྲགས་པས་གང་ནས་མགོ་རྩོམ་དགོས་པ་ཡང་མ་ཤེས།
དེ་བས། ད་ལྟ།
གང་དུ་སོང་ཡང་ངས་ཅི་ཞིག་བོར་ཟིན་པ་དང་འདྲ་ལ།
གང་ནས་བསྡད་ཀྱང་ངས་ཅི་ཞིག་བརྗེད་སོང་བ་དང་མཚུངས།
ལྷིང་འཇགས་ཀྱི་མཚན་མོར།
མི་སྐད་དང་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱི་འུར་སྒྲ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་མཚན་གུང་།
གློག་སྒྲོན་གཟིམས་ཤིང་མིག་ཟུང་བཙུམས།
ལག་པ་སྙིང་གར་བཞག་ནས་ག་ལེར་བསམས་ན།
ཁྱོད་ཀྱི་ཞལ་ངོ་ཐེངས་གཅིག་ལ་དངོས་སུ་རིག་ཐུབ་ན།
ང་ལ་བཤད་དགོས་པའི་སྐད་ཆ་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་།
ཁྱོད་ཀྱི་འགྲམ་པར་སེམས་ཆུང་དང་འོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན།
ང་ལ་བརྗེད་སོང་བའི་དོན་དག་གཞན་གང་ཡང་མེད་པ་ཚོར།

རེད་ཡ། འཇིག་རྟེན་འདི་ན།
ང་ལ་ཁྱོད་ལས་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད།
འཁོར་འདས་ཡོད་ཚད་སྟོང་བར་སོང་ཞིང་།
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་།
ངའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཁྱོད་ཁོ་ན་སྟོང་དུ་མི་རུང་ཞིང་།
ཁྱོད་གཅིག་པུ་ད་གཟོད་ང་ལ་དབང་ངེས་འདོད།
ཆམ་ནད་ཐེངས་ཤིག་གི་རྗེས་སུ།
ངས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་ལས་ཐར་བའི་རེ་བ་མེད་ཅིང་།
ཕ་མ་བུ་ཕྲུག་དང་བཤེས་གཉེན་ཉེ་གྲོགས་ཚང་མ་ཚོང་འདུས་ཀྱི་མགྲོན་པོ་བཞིན་ནམ་འབྱོར་ལ་ངེས་པ་མེད་ལ།
ཐོབ་མངའ་ཐང་དང་མཚན་སྙན་གྲགས་ཀྱང་བྲག་ཅའི་སྟོང་སྐད་དང་མཚུངས་པར་རྟོགས།
ཐ་ན་རང་ལུས་ཀྱང་གཤིན་རྗེས་གཡར་མ་ཡིན་པར་ངེས་ཤེས་གཏིང་ནས་སྐྱེས་ཀྱང་།
ངས་སྔར་བཞིན་ཁྱོད་ཁོ་ན་ང་ལ་དབང་བར་ཞུ་ཆུགས་བྱེད་འདོད།

མིན་ནམ།   དམ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་མེ་ལྕེས་གཏན་ནས་བཞུ་མ་ཐུབ་ཅིང་།
རྟོགས་གེའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒྲོགས་རྟོས་ནམ་ཡང་གཏོར་མ་ཐོད་ལ།
འཇིག་རྟེན་ཁྲིམས་སྲོལ་གྱི་གསེར་སྲབ་ཀྱིས་ཀྱང་འཇུན་མ་ནུས་པ་ཞིག
ངའི་རྡོ་རྗེའི་སྙིང་ཁ་ན་རྟག་ཏུ་བརྟན་ལྷང་ངེར་ཡོད་པ་ནི།
ངའི་ཚེ་སྲོག་གི་འབབ་རྒྱུན་ལ་སིམ་པ་ཁྲོད་ལས་སྐྱུ།

_____ གཅེས་པའི་ངགའཁྲིང་བའི་སེམས།   འཇམ་པའི་ལུས།
ད་དུང་མཛེས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་བྱམས་པའི་མིག་གི་ལྟ་སྟངས་རེ་རེ་ཡང་།
ངའི་སྙིང་གི་ཐིག་ལེ་ལ་འཛེར་མ་བཞིན་འཐས་ཟིན་པས།
ངས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སྙིང་པོ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་ཐུབ།
ཀྱི།   འཁོར་བ་ལ་སྙིང་པོ་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ཡོད་པས།   འཁོར་བ་ལ་སྙིང་པོ་ཡོད་ཨང་།
འཁོར་བ་ལ་སྙིང་པོ་ཡོད་པས།
ངས་ད་གཟོད་འཚོ་བ་འཚོ་བར་ཤེས་ཤིང་དཀོན་མཆོག་དཀོན་མཆོག་ཏུ་རྟོགས།
འཁོར་བ་ལ་སྙིང་པོ་ཡོད་པས།
ངས་ད་གཟོད་ཕ་མ་ཕ་མར་ཤེས་ཤིང་བླ་མ་བླ་མར་རྟོགས།
འཁོར་བ་ལ་སྙིང་པོ་ཡོད་པས།
ངས་ད་གཟོད་མཛེས་པ་མཛེས་པར་ཤེས་ཤིང་བདེན་པ་བདེན་པར་རྟོགས།
ངོ་མ།   གནམ་འོག་འདི་ན།
འཁོར་བ་ལ་སྙིང་པོ་མེད་ཅེས་བཤད་ཐུབ་མཁན་དུ་ཡོད།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་ཀྱང་འཁོར་བ་སྡོབས་དང་ལྡན་ཞེས་གསུངས་སྐྱོང་།
གོའམ།   འཁོར་བའི་རྟེན་ཕུར་ལགས།
འཇིག་རྟེན་འཁོར་བ་འདི་སྐྱོ་གདུང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་མིན་ལ།
མི་ཡུལ་འཚོ་བ་འདི་དོན་མེད་ཀྱི་སྐྱོ་གླུ་ཞིག་མ་རེད།
གནས་འདི་ནས།
བྱས་ལེགས་ན་ལག་པ་འགྱུལ་སྟངས་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་།
ཟག་མེད་ཐར་བའི་རྒྱལ་ཐབས་ཁྲིགས་སེར་འཛིན་ཐུབ་ཅིང་།
སྟབས་ཉེས་ན་རྐང་བ་སྤོ་ཚུལ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་།
ན་རག་དམྱལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལྷན་དུ་འགྲིམས་སིད་པའི་བདེན་པ་ཡོད་འདུག་པས།
ད་ནས་བཟུང་།
ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉི་མ་རེ་རེ་དང་སྐར་ཆ་རེ་རེའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་འཚོར་དུ་མི་འཇུག་ལ།
ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་གོམ་འགྲོས་རེ་རེ་དང་སྐད་ཆ་རེ་རེ་ཡང་ཆུད་ཟོས་སུ་གཏོང་མི་སྲིད་པར།

དུས་ནམ་ཞིག་ན་འུ་ཅག་ཐུན་མོང་གི་ལས་སྨོན་དཀར་པོ་དེ།
ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ།
མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་མངོན་དུ་བྱེད་པར་སྔ་གོན་བྱེད་ངེས་པས།
ད་ལྟ་འུ་གཉིས་ལེ་བར་སྟོང་གིས་བར་ཐག་བསྐལ་ན་ཡང་།
ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ཡོད་ཚད་ལ་སེམས་ཁྲལ་གནང་མི་དགོས།
རྒྱུ་མཚན་ནི།   སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་ཡོངས་ལ།
ཐོབ་དཀའ་དོན་ཆེ་མི་ལུས་གཅེས་པར་སྐྱོངས་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་ཡོད་པས།
ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ཉིད་ངའི་གམ་ན་དངོས་སུ་ཡོད་པ་བཞིན།
རང་ལུས་ལ་སྔར་ལས་ལྷག་པའི་བདག་སྐྱོང་བྱེད་སྲིད་ན།
ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ཅི་ལ་ཡང་སེམས་ཁྲལ་གནང་མི་དགོས།
གོའམ།   འཁོར་བའི་བླ་སྲོག་ཡང་།

The Essence of *Samsāra*

by Gangs-zhun

We talked a lot over the phone
But I feel I have not told you all
I contemplated writing a letter with all my inner thoughts
But I did not know where to begin—too much to say
So Now
Wherever I go it seems I have lost something
Wherever I am it seems I have forgotten something
On a quiet evening
A night free from voices and the noise of machines
The lamp was off, my eyes shut
With my hands on my chest, I slowly pondered
If once I could see your face
I would have nothing left to say
If once I could gently kiss your cheek
I would have nothing to forget

Yes In this world
All I have is you
Yes, earth and heaven are void,
And all phenomena are free from Self and belonging

But in my universe only you are not void
I am convinced that you alone possess me
After a cold, I realised
That the body cannot hope to escape from the three sufferings
That no one knows when parents, children, teachers and companions, will part like merchants after a fair
That privilege, might and fame are like the echo's empty voice
Even though I am aware that this body of mine is only on loan from the Lord of Death
I still want to insist that I possess you and you alone
Isn't it? That which remains steady in my adamantine heart
Which the flames of sacred teachings couldn't melt
Which the cannonballs of logic couldn't destroy
Which the golden bit of this world's customs couldn't tame
is you alone you who have seeped into the flow of my life
—Your loving words Devoted heart Soft body
Each beautiful pose, each loving look
Has pierced my heart like a thorn
So... I cannot possibly visualise them as devoid of essence.
Oh! There is an essence to samsāra
There is you Thus there is an essence to samsāra
This means that
I now know life as life
I understand the Three Jewels as the Three Jewels
It means that
I now know my parents as parents
Lamas as lamas
It means that
I now know beauty as beauty
I understand truth as truth
And under the sky
No one can claim that samsāra has no essence.
Our Lord Buddha said, "Samsāra is mighty."
Do you understand? Dear Samsāra's pillar!
Samsāra and the universe are not tragic
Life is not a sad and absurd tune
Here
With luck, a single wave of the hand
Can seize the stage of pure liberation
Without luck, a single step
Could send you wandering through the eighteen infernos
Henceforth

I shall take advantage of each day, of each second
I shall not waste a step, not a word,
I shall ready for the day when our pure prayers are fulfilled
In this endless universe
In one life span, one body
One thousand miles may separate us now
But please do not worry about me
Why? Because Lord Buddha told his disciples again and again,
« Protect and cherish this precious human body. It is capable of great things.»
So I protect my body even more
As if you were actually by my side
Pray do not worry for me
Samsāra's vital strength, do you hear me?

Translated by Françoise Robin.

Originally published as "'Khor ba'i snying bo," in *Sbrang char,* 2000, no. 1: 97–99. Reprinted in translation with permission.

འཛམ་གླིང་རྩོམ་རིག་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན།

ཊེ་ཝི་ཊེ་དམ་རོ་ཤོ་ནས་བརྩམས།

སྤྱིར་བཏང་རྩོམ་རིག་དང་དམིགས་བསལ་འཛམ་གླིང་རྩོམ་རིག་ཟེར་བ་གཉིས་ལ་རྒྱུན་དུ་ཕྱོགས་གསུམ་ནས་མཐོང་ཐུབ་པ་ལས། རང་ཚུགས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕུལ་བྱུང་གནའ་རྩོམ་ཟེར་བའི་རྩོམ་རིག་དང་གཅིག རང་ཚུགས་འགྲུབ་བཞིན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲགས་རྩོམ་ཟེར་བའི་རྩོམ་རིག་དང་གཉིས། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒེའུ་ཁུང་ཟེར་བའི་རྩོམ་རིག་དང་བཅས་གསུམ་མོ། ཕུལ་བྱུང་གནའ་རྩོམ་ནི་ཡུལ་དུས་དང་ཆེས་རྩ་བར་གྱུར་བའི་རིན་ཐང་ལས་བརྒལ་བ་སྟེ། རྒྱུན་དུ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་འདྲེས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲགས་རྩོམ་ནི་ཉེ་བའི་དུས་དང་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་བརྩམས་ཆོས་ཡིན་སྲིད་ལ། དེ་ལ་གཞི་རྩར་གྱུར་བའི་རིག་གཞུང་ངམ་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་སྲོག་ཤུགས་དགོས་ངེས་མིན། དཔེར་ན་ཀེའུ་ཐེ་(Goethe 歌德) ལ་མཚོན་ན་ཁོང་གིས་ཁོང་དང་ཁོང་གི་གྲོགས་པོ་རྣམས་ཀྱི་བརྩམས་ཆོས་བཟང་ཤོས་རྣམས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲགས་རྩོམ་ཡིན་པར་བཞེད། དོན་དངོས་སུ་བསྟན་བཅོས་གྲགས་རྩོམ་འབྱུར་དུ་ཐོན་པ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་དགུའི་ནང་སྟེ། རྩོམ་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་དོན་གྱིས་ཀྱི་རིག་རོམན་གྱི་ཕུལ་བྱུང་གནའ་རྩོམ་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་ཅིང་། དེང་རབས་གྲགས་རྩོམ་ཕལ་ཆེར་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་སྔོན་ནས་རང་ཚུགས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕུལ་བྱུང་གནའ་རྩོམ་དང་འདྲ་མཉམ་གྱི་གནས་སུ་སླེར་བ་དེ་ནས་ཡིན། རྩོམ་རིག་འདིའི་ནང་དུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་གི་དམངས་གཙོ་མཚུངས་པར། (རྒྱུན་དུ་འབྱོར་འབྲིང་གྲལ་རིམ་གྱི) གྲགས་རྩོམ་རྣམས་ཀྱིས་སྔོན་གྲོན་སྐྱ་དྲག་གི་བརྩམས་ཆོས་དང་ "གླིང་མོལ་ཆེན་པོ" བྱེད་ཅིང་། གླིང་མོལ་དེའི་ནང་དུ་གྲགས་རྩོམ་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་དང་གྲལ་རིམ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ལས་ལྟ་བ་གསར་པ་འདོན་པ་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད། ཀེའུ་ཐེ་ཡིས་ཀྱང་གྲགས་རྩོམ་མ་ཡིན་པའི་བརྩམས་ཆོས་སྣ་

From David Damrosch, *What is World Literature?*, copyright © 2003 by Princeton University Press, reprinted in translation by permission.

ཚོགས་ལ་ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོས་བསྒུགས་ཡོད། (དཔེར་ན་ཁོང་རང་) སེར་སྦེན་གྱི་(Serbain) སྐད་ངག་ལ་དཔྱེས་པ་དེས་རྩོམ་རིག་ནི་རྒྱལ་ཁམས་གཞན་པ་ལ་བལྟ་བའི་ "སྒེའུ་ཁུང་" ལྟ་བུར་དོ་སྣང་བྱས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང་། བརྩམས་ཆོས་དེ་དག་གྲགས་རྩོམ་གྱི་གྲས་སུ་ཚུད་མིན་དང་རྒྱལ་ཁམས་དེ་དག་ཕན་ཚུན་གྱི་བར་ལ་འབྲེལ་བ་མངོན་གསལ་ཅན་ཡོད་མེད་ལ་ཐུགས་སྣང་རྩ་བ་ནས་གནང་མེད།

འདས་པའི་ལོ་ངོ་བཅུའི་རིང་ལ། གོང་གསལ་གྱི་རྩོམ་རིག་སྣ་གསུམ་ད་དུང་ཡང་དགོས་ངེས་ཅན་ཡིན་པ་ལ་མོས་མཐུན་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། འཛིག་རྟེན་གྱི་རྩོམ་རིག་ནི་སྲོལ་རྒྱུན་དང་རིག་གཞུང་འདྲ་མིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནང་བཞིན་དུས་སྐབས་འདྲ་མིན་གྱིས་ཀྱང་གྲུབ་སྟབས། རྩོམ་རིག་སྣ་གསུམ་པོ་དང་དེ་དག་ལས་དམིགས་སུ་ཐོན་པའི་བརྩམས་ཆོས་རྣམས་ཀློག་པ་ནི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ།

རྩོམ་རིག་གི་གཙོ་གནད་འགྱུར་བ་(ཕུལ་བྱུང་གནའ་རྩོམ་ནས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲགས་རྩོམ་དང་། དེ་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་སྒེའུ་ཁུང་དུ་གཙོ་གནད་འགྱུར་བ་) དང་མཚུངས་སུ་གཙོ་གནད་སྔ་མའི་དུས་ནས་ཕྱི་མའི་དུས་སུ་འགྱུར་བ་ཡང་ཧ་ཅང་མང་པོ་འབྱུང་། ཇོན་ཀེ་ལུ་རིས་(John Guillory) གྱིས་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཡུ་རོབ་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་རིག་ནི་མི་རྒྱུད་དཀར་པོའི་སྐྱེས་པའི་ལས་དོན་ཁོ་ན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། ཆེས་ཉེ་ཆར་བར་དུ། བུད་མེད་དང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལས་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་ཡིག་རྨོངས་སུ་གནས་སྟབས། བརྩམས་ཆོས་དཔེ་སྐྲུན་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ཁོང་ཚོ་ལ་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པ་སྨོས་མེད་ཡིན་པར་བཤད་དོ། ཁོང་གིས་ད་དུང་ "བསྟན་བཅོས་རྩོམ་རིག" གི་སྒོ་རྒྱ་ཆེར་དབྱེ་ཆེད། དེའི་ནང་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་རྩོམ་ཡང་འཇུག་དགོས་པ་དང་། བརྩམས་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་ཤུགས་དེ་སྔ་རབས་ནས་ཕྱི་རབས་སུ་བསྒྱུར་དགོས་པར་བཤད། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡག་པོ་མང་པོ་ཡོད་པ་ནི་སྨོས་མེད་དོ།

ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་ཡུལ་དུས་ཧ་ཅང་མང་པོའི་སྒེའུ་ཁུང་དེ་འདྲའི་མང་པོ་ཕྱེ་བ་དེས་འཛིག་རྟེན་རྩོམ་རིག་གི་རྒྱ་ཁྱོན་ཡངས་པོར་བསྐྱེད་ཡོད། དེ་ནི་དགའ་བ་སྐྱེས་དགོས་པ་ཡིན་ན་ཡང་དེས་ང་ཚོ་ལ་དོགས་སློང་ཡང་ཟབ་མོ་བྱས་ཡོད། རིག་གཞུང་སྐྱོང་ཞེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་སྐྱེད་དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བྱས་ཡོད་ལ། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་སུ་ལངས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱ་སྐྱེད་དེ་ལ་སེམས་པ་ཉེས་འགལ་བྱས་ཡོད། གསར་དུ་མཐོང་ཐུབ་པའི་བརྩམས་ཆོས་དེ་དག་ནི་རིག་གཞུང་སྣ་འཛོམས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་གསར་པའི་བདེན་དཔང་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་བཙོས་མའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་ཐིམ་པའི་བདེན་དཔང་ཡིན། སྐབས་འདིའི་དཀའ་ངལ་ནི་རྩོམ་རིག་ཅིག་ཚུར་ལ་ལེན་སྟངས་ཀྱི་ཐད་ནས་བྱུང་ཡོད།.... མཐའ་ན་དེང་གི་དུས་འདི་ལ་ཡང་། གལ་སྲིད་བརྩམས་ཆོས་གང་ཞིག་ཨ་རི་པའི་བསམ་ཚུལ་མཚོན་ཐུབ་པ་དང་། ཨ་རི་པའི་སེམས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རིག་གཞུང་གང་ཞིག་གི་གཟུགས་བརྙན་དང་མཐུན་པོ་མ་བྱུང་ན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་བརྩམས་ཆོས་ཨ་རིར་ཡིག་བསྒྱུར་བྱས་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ཉུང་།

བརྩམས་ཆོས་ཀྱི་ཐོན་ཚད་ཀྱིས་ཀྱང་དེང་སང་གི་རྩོམ་རིག་ཚུར་ལ་ལེན་སྟངས་ཀྱི་གནད་དོན་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། འདས་པའི་ལོ་བཅུ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་པའི་ཀློག་པ་པོ་དམིགས་འབེན་དུ་བཟུང་ནས་བྲིས་པའི་བརྩམས་ཆོས་ཀྱི་ཐོན་ཚད་ཇེ་མཐོར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།.... རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དུ་དཔེ་སྐྲུན་བྱེད་ཆེད་རྩོམ་འབྲི་བ་ནི་(ཆབ་སྲིད་ཀྱི་) བཀག་རྒྱ་གནོད་ལེན་གྱི་དཔའ་བོའི་སྤྱོད་ལམ་ཞིག་དང་འཛམ་གླིང་གི་རིན་ཐང་ལ་ཁས་ལེན་གྱིས་ལྷུང་ཚན་གྱུ་དོག་གི་ལྟ་བ་གནོད་ལེན་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་མོད་ཀྱང་། དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་རྩོམ་གཉིས་གཅིག་ཁོ་ན་ཁྱབ་གདལ་བྱེད་པའི་ལས་རིམ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། འདིས་ཅི་ཙམ་གྱིས་རྩོམ་པ་པོ་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ངེས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཀློག་པ་པོ་ལ་ཡང་ཐེབས་པར་འགྱུར་རོ། ཐིམ་སྦྲུ་རན་ནན་(Tim Brennan) ན་རེ།

> གཞོན་སྐྱེས་རྩོམ་པ་པོ་ཁག་ཅིག་གིས་འཛམ་གླིང་གསུམ་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་རྟོག་བཟོའི་བརྩམས་ཆོས་རྩོམ་འགོ་ཚུགས་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱུན་སྲོལ་གྱིས་ཁོང་ཚོའི་བརྩམས་སྒྲུང་ལ་བློ་ཕངས་དགོས་པའི་སྒྲུང་སྒྲོམ་སྒྲིན་ཡོད། (གནས་སྟངས་འདི) རྩོམ་པ་པོ་ལ་རང་གི་བསམ་བློ་མེད་པས་མ་ཡིན་པར། རྩོམ་རིག་ཅིག་ཚུར་ལེན་པའི་ནང་དོན་ལ་རག་ལས་ཏེ། སྒྲུང་རྩོམ་དེ་དག་དམིགས་བསལ་གྱིས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དག་གི་ནང་ཁྲིམས་ཀྱི་བཤམས་སྒམ་དུ་དུ་སྐོར་ཚན་དུ་བཤམས་པ་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་ཟིན་པའི་སྒྲུང་སྒྲོམ་གྱི་རེའུ་མིག་བརྒྱངས་ནས་གྲུབ་པའི་སྒྲུང་རྩོམ་རིགས་ཤིག་ཡིན་ནོ།

གནས་སྟངས་འདི་(བརྩམས་ཆོས་གང་ཞིག) རིག་གཞུང་གི་བར་ཐག་ལྟ་བུའི་དཀའ་ངལ་གྱིས་གོ་དཀའ་བའི་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ངོས་འཛིན་དེ་དང་རྒྱབ་

འགལ་དུ་སོང་ཡོད། འཛམ་གླིང་གཅིག་གྱུར་གྱི་བརྩམས་ཆོས་འདི་དག་གོ་བདེ་ཡིན་ཐལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། སྦྱུ་རན་ནུན་གྱིས་སྐྱོན་འདི་གཙོ་བོ་བརྩམས་ཆོས་འགྲེམས་སྤེལ་བ་དང་ཀློག་པ་པོ་ལ་བཀལ་ཡོད་ཀྱང་། གཞན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་ཡོད། ཐ་རིག་ཨ་ལིས་(Tariq Ali) ན་རེ། ནེའུ་ཡོག་(New York) ནས་མོ་སི་ཁོ་(Moscow)། དེ་ནས་སྦ་ལ་དེས་སྦ་སི་ཐ་ཁི(Viladivostok)། དེ་ནས་པེ་ཅིན་བར་དུ་ཁྱེད་ནས་ཟས་བཅུད་མེད་པའི་ཟམ་རིགས་གཅིག་ཟ་ཞིང་། སྙིང་དོན་མེད་པའི་བརྙན་འཕྲིན་རིགས་གཅིག་ལ་ལྟ་བ། དེ་ནས་འཕེལ་ཏེ་སྙིང་དོན་མེད་པའི་སྙུང་རྩོམ་གཅིག་མཚུངས་སུ་ཀློག་པར་འགྱུར་བ་དང་།···· ད་ལྟ་ང་ཚོར་ "སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་" ཀྱི་ཚབ་ཏུ་ "ཁྲོམ་རའི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་" ཡོད་དོ། (རྩོམ་རིག་དང་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས། 140-44)

རྒྱ་ནག་རིག་པའི་མཁས་པ་སྐད་གྲགས་ཅན་སི་ཐེ་བན་ཨོན་(Steven Owen) གྱིས་ ༡༩༩༠ ལོར་དེང་རབས་རྒྱ་ནག་གི་སྙན་ངག་ལ་སྐྱུར་ཞིབ་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག "འཛམ་གླིང་སྙན་ངག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན།" ཟེར་བ་བརྩམས་ཤིང་། དེའི་ནང་དུ་གོང་མཚུངས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་ཡོད། ཨོན་གྱི་སྐྱོན་བརྗོད་དེ་རྒྱ་ནག་གི་ལྟ་བ་ལོགས་འཛིན་མཁན་དང་སྙན་ངག་མཁན་སྐད་གྲགས་ཅན་པེ་ཏའོ་(北岛) ཡི་སྙན་རྩོམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ "ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་གཉིད་ལངས་རྒྱག་མཁན་" (八月的梦游者)དེ་ལ་དམིགས་ནས་བྲིས། ཨོན་གྱིས་འཛམ་གླིང་གསུམ་པའི་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་ནུབ་ཕྱོགས་སྟོབས་ཅན་རྒྱལ་ཁབ་གཙོ་བོ་དག་གི་རྩོམ་རིག་གི་དབང་ཤུགས་ལ་གདོང་ཐུག་རྒྱག་པ་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་འབྲས་བུ་ལ་ཁོ་ཚོས་ "འཛམ་གླིང་རྩོམ་རིག་" ཟེར་བ་དེ་འབྲི་འགོ་བརྩམས་ཤིང་། དེ་ནི་ནུབ་ཕྱོགས་པའི་རྩོམ་རིག་གི་ནང་དུ་ཆུ་ཡི་ཚ་ཤས་མང་དུ་བཏང་བ་ཙམ་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད།···· ཨོན་གྱི་ལྟ་བ་ལྟར་ན། ཡུ་རོབ་དང་ཨ་མེ་རི་ཀའི་དེང་རབས་ཅན་མགོ་འདོགས་(རྒྱ་ནག་ཏུ་ལོ་བཅུ་ཕྲག་འགའི་སྔོན་ནས་རྟག་ཏུ་སྨུས་ཚད་ལ་སྐྱ་མདོག་ཤར་བའི་རྩོམ་སྒྱུར་བྱེད་པ)བྱས་པ་དེས་རང་ཡུལ་གྱི་རྩོམ་རིག་དང་རིག་གཞུང་གི་རྒྱུན་བཅད་ཅིང་། རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་རང་གི་རྩོམ་གྱི་བརྗོད་གཞིར་གྱུར་བའི་གསོན་ཤུགས་ཅན་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་དང་ཁ་བྲལ་ཏེ་ལུས་ཡོད།

འཇིག་རྟེན་གྱི་སྙན་ངག་གསར་པ་འདི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཀྱི་འདོགས་ཐག་མེད་པར་འཁྱམས་བཞིན་པ་དང་། རང་ཡུལ་གྱི་རོ་ཉམས་ཀྱིས་ཕྲ་རྒྱན་ལྟ་བུ་རེ་བཏབ་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ།····

ཨོན་གྱི་ལྟ་བ་འདི་ལ་དགག་པ་རྒྱག་མཁན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་ལས། འབུར་དུ་ཐོན་པ་ནི་རེ་ཆའོ་ (Rey Chow) ཡིན། མོས་ ༡༩༩༣ ལོར་དཔེ་སྐྲུན་བྱས་པའི་མོའི་དཔེ་དེབ་ "བྲིས་རྩོམ།"(Writing Diaspora) ཟེར་བའི་ནང་དུ་ཨོན་ལ་དགག་པ་ཚ་ནན་བརྒྱབ་ཡོད། མོས་ཨོན་གྱི་ལྟ་བ་ནི་ "ཤར་ཕྱོགས་རིང་ལུགས་པ་ "Orientalist) དང་མཐའ་ན་" མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་རིང་ལུགས་པ་ "(Racist) ཡིན་པར་བརྗོད་ཡོད། མོས་གནད་ལ་ཐུག་ས་ནི་སྙན་ངག་མིན་པར་ནུབ་ཕྱོགས་པའི་རྩོམ་རིག་གི་སྐྱོན་ཡོན་རྗོད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ཁ་སྐབས་ཇེ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད།(དཔེར་ན་མོ་རེ།) "རྒྱ་ནག་གི་འདས་པ་སྣེ། ཁོ་རང་གིས་ཤེས་པར་རློམ་པའི་ཆ་དེ་རིམ་གྱིས་ཡལ་བཞིན་པ་དང་། དེས་རྒྱ་ནག་རིག་པའི་མཁས་མིང་འཛིན་པ་ཁོ་ཡང་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བཞིན་པ་དེ་ཁོ་རང་གི་སེམས་ངལ་ཡིན་ནོ།" (3-4)

Works Cited:

Ali, Tariq. 1993. "Literature and Market Realism." *New Left Review*, 140-45.

Brennan, Timothy. 1997. *At Home in the World: Cosmopolitan Now*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.

Chow, Rey. 1993. *Writing Diaspora: Tactics of Intervention in Contemporary Cultural Studies*. Bloomington: Indiana University Press.

Dao, Bei. 1988. *The August Sleepwalker: Poetry*. Bonnie S. McDougall, tr. New York: New Directions.

Guillory, John. 1993. *Cultural Capital: The Problem of Literary Canon Formation*. Chicago: University of Chicago Press.

Owen, Steven. 1990. "What is World Poetry?" *New Republic*, 19 November, 28-32.

ཊེ་ཕྲི་ཊི་དམ་རོ་ཥོ།(David Damrosch) ནི་ཀོ་ལུམ་སྦི་ཡ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དབྱིན་སྐད་དང་གཞིབ་བསྡུར་རྩོམ་རིག་གི་དགེ་རྒན་ཆེན་མོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ༢༠༠༡ ནས་ ༢༠༠༣ བར་དུ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་གཞིབ་བསྡུར་རྩོམ་རིག་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་གནང་མྱོང་།

འགྱུར་འདིའི་དབྱིན་ཡིག་གི་མ་རྩོམ་ "What is world literature?" ཟེར་བ་དེ་ (World Literature Today) ཟེར་བའི་དུས་དེབ་ ༢༠༠༣ ལོའི་ སྤྱི་ཟླ་༨-༧ པའི་འདོན་ཐེངས་དང་། དྲ་རྒྱ་www.ou.edu/worldlit སྟེང་ན་འཚོལ་ཐུབ།

SHORT STORY: DASHED HOPE

by Tsering Dondrup

As they leave school and step out into society, the minds of many of today's youth are filled with pride and hope for the future. Öser was one of these. Last year he graduated from the provincial medical college and began working in the county health bureau. Shortly thereafter, he wrote a report and presented it to the director of the bureau. As the director gazed at it, his mouth fell open and his eyes grew wide. Gradually he started to smile and after a while he couldn't help but laugh: "Ha, ha, ha …," a laugh like the sound of a horse. Then he closed his eyes and, shaking his head, said: "Ah, ah, today's unbridled youth …"

Here is the gist of Öser's report:

> *These days the livelihood of the nomads has improved and at the same time their health has dramatically improved. They buy soap and toothpaste, detergent and hair oil, and look after their health by washing their hair frequently, brushing their teeth every day, rubbing oil in their hair. But the nomad women know nothing about vaginal hygiene and pay no attention to it. Because they don't use sanitary napkins when they get their period, their legs and sheepskin coats get dirty. This causes them much discomfort and they suffer from disorders of that part of the body. Due to the bad outlook that comes from a thousand years of feudalism, however, apart from its name they dare not speak about it. Therefore, in cooperation with the county women's association and related departments we must definitely publicize knowledge of vaginal hygiene for women in nomad areas and emphasize health and hygiene for nomad women.*

The director spoke, still shaking his head: "Oh, yes. Today's unbridled youth, no shame. So, have you ever looked under a woman?" Öser was startled. In fact he had never looked under a woman. But one need not actually look to be able to think about these things.

"Oh, yes. I'm fifty years old and I've never heard of someone who paid attention to women's vaginal hygiene. Today's unbridled youth …"

As soon as they heard the word "vagina" the women in the government building hid their faces with their hands and fled out the door as if their pants had fallen down in front of their father. You must understand, the people of this area have a sense of decency.

As Öser was on his way to work that afternoon, people pointed their fingers at him, saying: "Is it 'Look-under'? Is it 'Look-under'?" When he arrived at the government building the director smiled sarcastically and asked: "Has Öser 'Look-under' arrived?" Öser did not respond. He sat down on a chair and thought for a long time: "So, this is basically how it is." He stood up and requested: "Director, please return that report to me."

Feigning concern, the director returned the report and warned: “If you continue to demonstrate this kind of foolishness you will become a laughingstock.” Saying nothing, Öser set fire to a corner of the report. At first, the flame flickered brightly, but then it dimmed and gradually turned to ash. ■

Translated by Ronald Schwartz.

Originally published as “Re chad,” in *Mtsho sngon mang tshogs sgyu rtsal,* 1988, no. 3:10–11. Reprinted in translation with permission.

TSERING DONDRUP was born in Henan Mongolian Autonomous County in Qinghai Province where 92% of the population is ethnically Mongol. Most of his fellow county residents could claim, as does this writer, "My bones are Mongolian, but I've spent my whole life speaking Tibetan, and all I've ever known was Tibetan culture." Tsering Dondrup graduated from the Huangnan Teachers Training School in 1982 and studied Tibetan language and literature at both Qinghai Nationalities Institute in Xining and Northwest Nationalities Institute in Lanzhou. He is currently employed as a researcher and editor for the Henan County Annals Editorial Office. His short stories and novellas have been published by a variety of presses in the PRC, and most recently he has authored two full-length novels, *Mes-po* (Ancestors) and *Smug-pa* (Fog). English translations and studies of his work have appeared in the Asian arts magazine *Persimmon*, as well as the academic journal *Inner Asia,* published in Cambridge, U.K.

ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཞུ་རྒྱུ་ལ།

ང་ཚོས་ **བྱ་ར་༢་༠** ཡི་འོད་སྡེར་འགྲེམས་སྤེལ་བྱེད་དོ།

འདི་ནི་བོད་རིག་པའི་མཁས་པ་དང་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྲུང་གོའི་ཁོངས་ཀྱི་བོད་རིག་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་རྩོམ་ཡིག་རྣམས་སྟབས་བདེའི་ངང་འཚོལ་ཞིབ་བྱེད་སྤྱོད་ཅིག་ཡིན།

བྱ་རའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཀྲུང་གོའི་ཁོངས་ཀྱི་བོད་རིག་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་ཅི་གནང་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་ཆེད་དང་། བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་ཞིབ་འཇུག་འབྲས་བུ་བརྗེ་རེས་བྱེད་པ་ལ་ཤུགས་སྣོན་བྱེད་ཆེད་ཡིན།

བྱ་རའི་ནང་དུ་ད་ཕན་རྩོམ་ཡིག་གྲངས་དགུ་སྟོང་ཙམ་གྱི་དཀར་ཆག་འཚོལ་ཞིབ་བྱེད་ཐུབ།

རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་བྱ་ར་ང་ཚོའི་དྲ་རྒྱའི་སྟེང་ལ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། ད་ལྟའི་ཆ་འདིར་དེའི་འོད་སྡེར་ཐོབ་པར་འདོད་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ག་པདེ་མཛོད་ཁང་ལ་འབྲེལ་གཏུགས་གནང་ན་རིན་མེད་དུ་འབུལ་ངེས་ཡིན།

Latse Library announces the CD-ROM release of *Bya-ra 2.0*, a resource tool by which Tibetologists and other researchers can easily familiarize themselves with secondary research by Tibetologists in the People's Republic of China.

Bya-ra aims to increase awareness of research being undertaken by scholars in the PRC, and enhance the possibilities of scholarly exchange in the Tibetan academic community.

The database now has nearly 9,000 bibliographic entries and is searchable.

A web-interface to make the database available for free public use on the internet is currently being developed. In the meantime, if you are interested in receiving a free copy of the CD-ROM, please contact us.

ཁོལ་ཕྱུང་རྩོམ་རིག   ཁྲིམས་སྲོལ།

LITERARY EXCERPTS: RULES OF THE HOUSE

དེབ་མིང་། ཁྲིམས་སྲོལ།
རྩོམ་པ་པོ། དོམ་པ་ཚེ་རིང་དབང་མོ།
དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། Berkeley, California: Apogee Press, 2002
ཤོག་གྲངས། ༩༣

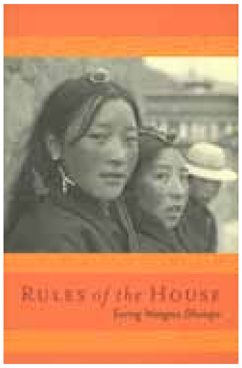

Rules of the House
by Tsering Wangmo Dhompa
Berkeley, California: Apogee Press, 2002.
93 pages

"ཁྲིམས་སྲོལ།" ཞེས་པའི་སྙན་དེབ་འདི་ལ་ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྙན་ངག་གི་སྣེ་ཁྲིད་པ་ཞིག་གིས་ "དབྱངས་ཀྱིས་ཕྱུག་་པ་" ཞེས་དང་ "ཐོར་བུར་བཀྲམ་པ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་། རྩོམ་སྣངས་འདྲེས་མས་སྒྲུང་དུ་བརྗོད་པའི་སྙན་ངག" ཅེས་བསྟགས་བརྗོད་བྱས་ཡོད། སྙན་དེབ་དེ་ནི་བུད་མེད་ན་ཆུང་མ་ཞིག་གཞན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ཇི་ལྟར་འཚར་ལོངས་བྱུང་བའི་དངོས་མཐོང་ཟིན་བྲིས་ཤིག་ཡིན། ཚེ་རིང་དབང་མོ་ལགས་ཀྱིས་ "སྒྲ་གང་ཞིག་རྣ་བས་ཐོས་མི་ཐུབ་ཀྱང་འགྱུལ་སྐྱོད་ཀྱི་ནང་དུ་ཚོར་བ" གླུ་རུ་བླངས་ཡོད། སྙན་དེབ་དེ་ཚེ་ལས་འདས་པའི་མོ་ཡི་ཨ་མ་(སྙན་རྩོམ་དག་ཏུ་ "M" ཞེས་འབྱུང་།)ལགས་ལ་བསྔོས་ཡོད་པ་དང་། སྙན་ངག་མཁན་འདིས་རང་གི་ཨ་མ་འདི་ལྟར་བྲིས་ཡོད་དེ། "ཇ་དེམ་སིལ་བུར་ཆག་སྐབས། མོས་དེའི་ནང་གི་ཇ་ཕྱོགས་གང་དུ་འཐོར་བར་འགྱུར་བ་ཤེས་སོ།" ཚེ་རིང་དབང་མོའི་སྙན་རྩོམ་གཉིས་ཁོལ་དུ་ཕྱུང་བ་གཤམ་གསལ།

Praised by a leading American poet as being "full of song" and a collection of "interestingly fractured, cross-genred narrative poetry," *Rules of the House* bears intimate witness to the experience of a girl cum young woman growing up in exile. Tsering Wangmo sings the "sounds we cannot hear but understand in motion." The book is dedicated to her late mother (called "M" in these poems), who "when the thermos shatters, she knows the direction of its spill." Two selections follow.

Member

Halfway through our dream, M woke us up. She wanted to show us where the secret stash of money was, in case, she said, something happened to her.

S suggested she show us in the morning. It was dark outside and he had cold bones. M said morning was hours away and it would take time to get there.

She wasn't old like some mothers. She wasn't sick. She was just always thinking of things that could happen.

Every day could be an end, she'd say, as though stray mutts would take over the government. We were instructed where to go if anything happened to her and F. We were not citizens of the country we lived in, nor did we have refugee papers. M wanted us to belong to a place.

One day, she'd say, she'd buy a lottery ticket. Nobody had won in our town for ten years. M said lottery hawkers were all thieves. She never bought a ticket. Said there was already too much in life that needed hope.

She wrapped her money in a handkerchief and hid it in a shoe. S thought it was an obvious place. She said he was right. It was so obvious no thief would find it.

མི་ཁྲོངས།

དོམ་པ་ཚེ་རིང་དབང་མོས།

ཟླ་ལམ་གྱི་དཀྱིལ་ན་ཡོད་སྐབས། [M] ཡིས་ང་ཚོ་གཉིད་ལས་བསླངས། མོས་ང་ཚོ་ལ་སྒོར་མོ་སྦས་གནས་སྟོན་པར་འདོད། མོ་ན་རེ། གལ་སྲིད་མོ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན།

[S] ཡིས་མོ་ལ་ཞོགས་ཀར་ང་ཚོར་སྟོན་པར་ཞུས། ད་ལྟ་ཕྱི་ལོགས་ན་མུན་པ་འཐིབས་ལ། ཁོ་རང་ཙུས་རྐྱང་ནས་གྲང་ཚུལ་བཤད། [M] ཡིས་ཞོགས་ཀ་ནི་དུས་ཚོད་མང་པོའི་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་སླེབས་པར་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་བར་བཤད།

མོ་ནི་ཨ་མ་གཞན་འགའ་ནང་བཞིན་རྒྱས་ནི་མེད། མོ་ལ་ན་ཚ་ནི་མེད། མོས་ནམ་ཡང་མོ་ལ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་ངེས་སྙམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན།

ཉི་མ་རེ་རེ། མཐའ་མཇུག་ཅིག་ཡིན་པར་འགྱུར་ཡང་སྲིད། མོས་དེ་ལྟར་བཤད་པར་འགྱུར། ཕལ་ཆེར་སྲང་ཁྲི་ལྷོམ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྲིད་གཞུང་བསྐྱིལ་ངེས་པ་ལྟར། གལ་སྲིད་མོ་དང་ [F] ལ་གང་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ང་ཚོ་གང་དུ་འགྲོ་དགོས་ཚུལ་གདམས། ང་ཚོ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་གནས་བཅའ་སའི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་མི་སེར་མིན་ལ། སྐྱབས་བཅོལ་གྱི་ཤོག་བུ་ཡང་མེད། [M] ཡིས་ང་ཚོ་ཡུལ་ཁམས་ཤིག་ལ་གཏོགས་ན་འདོད།

མོ་ན་རེ། ཉིན་ཞིག་མོས་རྒྱུན་ཤོག་ཉོ་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར། ང་ཚོའི་གྲོང་ལ་ལོ་གྲངས་བཅུའི་རིང་ལ་སུ་ལ་ཡང་རྒྱུན་ཤོག་ཐོབ་མ་མྱོང་། [M] ཡིས་རྒྱུན་ཤོག་འཚོང་མཁན་རྣམས་རྐུན་མར་འབོད། མོས་རྒྱུན་ཤོག་ཅིག་གཏན་ནས་ཉོས་མ་མྱོང་། མོས་མི་ཚེའི་ནང་དུ་རེ་བ་རྒྱག་ས་མང་དྲགས་པར་བཤད།

མོས་སྒོར་མོ་རྣམས་ལག་ཕྱིས་ཤོག་གི་ནང་དུ་བཏུམས་ཏེ་ལྷམ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྦས། [S] ཡིས་དེ་ནི་མཚོན་གསལ་ཆེ་དྲག་པ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད། མོས་ཁོ་རང་བདེན་པར་སྙམ། འདི་ནི་མཚོན་གསལ་ཆེ་དྲག་པས་རྐུན་མས་འཚོལ་མི་སྲིད།

པད་མ་འབུམ་གྱིས་བསྒྱུར།

Untitled dance

by Tsering Wangmo Dhompa

As the monks stepped out in their masks for the Lion dance,
S announced he was tired of trying to understand. *It's a lama dance*,
I said. *Watch their feet kick dust.*

You can unravel a complete story by the pressure of feet on shoes.

We do not recognize the masked dancers when the dance is over.
Having returned, they are themselves.

In the end I settle for words.

There is a particular message of anger when M rubs her chin. She
is rubbing her chin as S tells her he is unable to find significance in
bowing before idols.

The trees in the garden send their branches to lean in one
direction. The gardener says predictions are made by the self opting
for aberrations.

I am taught to accept the visible, but there are possibilities in
interpretation.

The full moon labored over the hill, breaking the dark's code.
When I turned to show him how a moon too, can appear timid, it
had moved.

The ruins complete in its light.

No words passed between us. Vultures overhead were combing.

འཆམ་མིང་མེད་མ།

དོམ་པ་ཚེ་རིང་དབང་མོས།

གྲྭ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞལ་འབག་གྱོན་ནས་སེང་འཆམ་ལ་ཞུགས་སྐབས།

S ཡིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྟོགས་ཐབས་བྱས་ནས་ཐང་ཆད་སོང་ཟེར། ངས་དེ་ནི་འཆམ་ཡིན་ལ།

ཁོ་ཚོའི་རྐང་པས་ས་རྡུལ་གྱི་ནང་ལ་རྡེབ་པ་ལ་ལྟོས་ཞེས་བཤད།

ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་རྐང་ལྤྱིད་ལྷམ་ལ་ཕབ་ནས་གཏམ་རྒྱུད་རྩིལ་པོ་ཞིག་གི་གསང་བ་དགྲོལ་ཐུབ།

འཆམ་མཇུག་བསྒྲིལ་རྗེས་ང་ཚོས་ཞལ་འབག་ཅན་གྱི་འཆམ་པ་རྣམས་ངོས་མི་ཟིན།

དཀྲུས་མའི་གྲས་ལ་ལོག་རྗེས། ཁོ་ཚོ་ནི་ཁོ་ཚོ་རང་ཡིན།

མཐར་ཐུག ང་ནི་རང་གི་རྗོད་ཚིག་ལ་བསླེབས།

M ཡིས་རང་གི་མ་ནི་ཕུར་ཕུར་བྱེད་སྐབས། དེ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་བརྡ་མཚོན་ཞིག་ཡིན། S ཡིས་མོ་ལ་འབག་སྐྱའི་མདུན་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའི་དོན་སློང་མཐོང་བར་དཀའ་ཞེས་རྗོད་སྐབས། མོས་རང་གི་མ་ནི་ལ་ཕུར་ཕུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

སྐྱིད་མོས་ཚལ་གྱི་ལྗོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཅིག་སླེབ་ནས་ཡལ་ག་བརྐྱངས། སྐྱིད་མོས་ཚལ་སྐྱོང་བ་པོ་ན་རེ། མ་འོངས་ལུང་བསྟན་གྱི་མཁན་པོ་ནི་ཐུན་མོང་ལས་ལྷག་པའི་འདེམས་ཀ་འཚོལ་མཁན་ཡིན་ཟེར།

ང་ལ་མངོན་སུམ་ངོས་ལེན་བྱེད་པ་བསླབས་ཀྱང་། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ནང་དུ་ལྐོག་གྱུར་མང་།

ཉ་ཟླ་རི་རྩེར་དཔལ་གྱིས་འཛེགས་ནས། མུན་ནག་གི་གསང་བ་བརྟོལ། ང་ཁོ་ལ་འཁོར་ནས་ཟླ་བར་ཡང་ཇི་འདྲའི་སྐྱེངས་ཉམས་ཡོད་པ་སྟོན་སྐབས། ཟླ་བ་མཁའ་དབྱིངས་སུ་འཕགས་ཚར་འདུག

གཞིས་ཀོག་དེ་ཟླ་འོད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས།

ངེད་གཉིས་སྨྲ་བ་དང་བྲལ། བྱ་རྒོད་རྣམས་ནམ་མཁའ་ན་ལྡིང་སྐོར་བྱེད།

པད་མ་འབུམ་གྱིས་བསྒྱུར།

གསལ་བཤད། སྙན་རྩོམ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འབྱུང་བའི་དབྱིན་ཡིག་གི་གསལ་བྱེད་ M ནི་རྩོམ་པ་པོའི་ཨ་མ་དང་ F ནི་ཨ་ཕ་ལ་གོ་བ་དང་། S ནི་མོའི་མིང་པོ་ཆུང་བ་ལ་གོ་བ་འདྲ།

ངོམ་པ་ཚེ་རིང་དབང་མོ་ནི་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་གྱི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་འཚར་ལོངས་བྱུང་། མོའི་ MA ཡི་ལག་ཁྱེར་ནི་ཨ་རིའི་མ་སི་ཆུའུ་སི་ཐི་སིའི་སློབ་གྲྭར་ཐོབ་ཅིང་། གསར་རྩོམ་གྱི་སྒྱུ་རྩལ་མཁས་པའི་ (MFA) ལག་ཁྱེར་ནི་ཨ་རིའི་སན་ཕུ་རན་སིས་སི་ཁོ་ཡི་མངའ་སྡེའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་ཐོབ། ཚེ་རིང་དབང་མོ་ལགས་ནི་སྙན་རྩོམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱི་དེབ་ཆུང་ "མིང་དེ་དག་འབྲི་བ་བརྒྱུད་ནས" (A.bacus, Potes & Poets ཟེར་བའི་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་དཔེ་སྐྲུན་བྱས།) ཟེར་བ་དང་། "ཕྱག་རྒྱ་བསྐྱར་མ" (Tangram Press ཟེར་བའི་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་དཔེ་སྐྲུན་བྱས།) ཟེར་བ་གཉིས་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོ་ཡིན། མོའི་བརྩམས་ཆོས་ཁག་ *Atlanta Review* དང་། *Boston Review, Mid American Review, 26, Zyzzyva* ཟེར་བ་དག་དང་དུས་དེབ་གཞན་པ་དག་ཏུ་ཐོན་ཡོད། ཉེ་ཆར་ཚེ་རིང་དབང་མོ་ལགས་ཨེ་ཤི་ཡ་པའི་ཨ་མེ་རི་ཀའི་རྩོམ་རིག་བྱ་དགའི་མཐའ་མཇུག་གི་མིང་ཐོའི་ནང་དུ་སླེབས་ཡོད། ཚེ་རིང་དབང་མོ་ལགས་བཞུགས་ས་ནི་ཨ་རིའི་སན་ཕུ་རན་སིས་སི་ཁོ་ཡིན།

TSERING WANGMO DHOMPA grew up in the Tibetan communities in India and Nepal. She received her MA from University of Massachusetts and her MFA in Creative Writing from San Francisco State University. Tsering is the author of two chapbooks, *In Writing the Names* (A.bacus, Potes & Poets Press) and *Recurring Gestures* (Tangram Press). Her work has appeared in the *Atlanta Review*, *Boston Review*, *Mid American Review*, *26*, *Zyzzyva* and others. Recently, she was selected as a finalist for the Asian American Literary awards. Tsering lives in San Francisco.

དེབ་མིང་། ཤེར་ལོག་ཧོལ་མྶུ་སིའི་དཀྱིལ་འཁོར།
རྩོམ་པ་པོ། འཇམ་དབྱངས་ནོར་བུ།
དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། New Delhi: Harper Collins Publishers, 1999
ཤོག་གྲངས། ༢༨༧

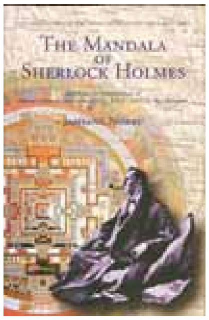

The Mandala of Sherlock Holmes
by Jamyang Norbu
New Delhi: HarperCollins Publishers, 1999.
287 pages

འདོན་ཐེངས་རྗེས་མར། ང་ཚོས་༢༠༠༠ ལོའི་རྩོམ་རིག་གི་བྱ་དགའ་གྲགས་ཅན་ Crossword Prize For Fiction ཞེས་པ་ཐོབ་མཁན་འཇམ་དབྱངས་ནོར་བུ་ལགས་ལ་བཅར་འདྲི་ཞུས་པ་ཞིག་འགོད་རྒྱུ་ཡིན། འཇམ་དབྱངས་ནོར་བུ་ལགས་ཀྱི་སྒྲུང་དེབ་འདི་གྲོང་ཁྱེར་ནེའུ་ཡོག་དང་ལོན་ཊོན་ན་ཡོད་པའི་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ Bloomsbury Publishing ཟེར་བས་ཀྱང་དཔེ་སྐྲུན་བྱས་ཡོད་ལ། པར་ཐེངས་དེར་སྒྲུང་དེབ་དེའི་མིང་ལ་"ཤེར་ལོག་ཧོལ་མྶུ་སི་བོར་བརླག་ཏུ་སོང་བའི་ལོ་རབས།" (Sherlock Holmes: The Missing Years) ཞེས་བཀོད་ཡོད།

In our next issue, we shall feature an interview with the author of this winner of the prestigious Crossword Prize for Fiction of India in 2000. The book has also been published by Bloomsbury Publishing in London and New York, where it was re-titled *Sherlock Holmes: The Missing Years.*

Gedun Choephel Centennial Conference

November 7 - 9, 2003

Latse Contemporary Tibetan Cultural Library in New York City announces a conference in commemoration of the centennial of the birth of Gedun Choephel (Dge 'dun chos 'phel (1903-1951)) to be held at the library **November 7-9, 2003**.

In this milestone year, Latse Library will gather together a group of individuals who have had direct or indirect experiences with Gedun Choephel. These include family and relatives of Gedun Choephel who can provide unique insights into his private life; personal acquaintances who can also contribute narratives of their interaction with Gedun Choephel; scholars, researchers, and biographers who have contributed greatly towards a deeper understanding of this complex intellectual; and collectors and owners of Gedun Choephel's personal effects and/or works in his own hand.

Never before have Gedun Choephel's works of varying genres, including his writings, drawings, paintings, etc., been exhibited together in one place. In bringing together manuscripts, art works, personal effects, and photographs, we hope to provide our audience with an unprecedented and rare opportunity for examination and appreciation of Gedun Choephel's legacy.

Gedun Choephel Portrait by Kanwal Krishna . Courtesy Gustav Roth Collection, Göttingen - Lenglern 2003.

Schedule

This schedule is subject to change. Please check our website for updates and further details.

Nov. 7: Narratives: family and acquaintances talk about their recollections of Gedun Choephel. Videotaped interviews will also be shown**.**

Nov. 8: Collectors exhibit and discuss the works and legacy of Gedun Choephel. A **Translators Roundtable** will offer an opportunity for discussion on translation projects and experiences**. Sneak peek** at a new documentary on Gedun Choephel.

Nov. 9: Papers and presentations: scholars present current or recent research. **Roundtable discussion** will be a moderated discussion of and issues and future directions.

དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྗེས་དྲན་ཚོགས་འདུ།

སྤྱི་ལོ་༢༠༠༣ ཟླ་བ ༡༡ ཚེས ༩ ནས ༡༡ བར།

ལ་རྩེ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་སྐུ་འཁྲུངས་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཐམ་པ (༡༩༠༣-༡༩༧༡) འཁོར་བའི་རྗེས་དྲན་ཚོགས་འདུའི་ཁྱབ་བསྒྲགས།

མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་སྐུ་འཁྲུངས་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་འཁོར་བའི་སྐབས་འདིར། ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་ལགས་དང་ཐད་ཀར་རམ་རྒྱུད་མ་ནས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ཤིག་འབུལ་བར་འདོད། འདིའི་ནང་དུ་མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཉེ་སྡེ་ཁོང་གི་སྐུ་ཚེ་ཡི་ཆ་གང་རུང་ཞིག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱུས་ཡོད་ཡིན་པ་དང་། མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་གསུང་རྒྱུ་ཡོད་མཁན། མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་ལགས་ཀྱི་གསུང་རྩོམ་དང་སྐུ་ཚེ་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་གྱི་མཁས་པ་དང་། ཁོང་གི་སྐུ་ཚེ་ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་རྣམ་ཐར་འབྲི་མཁན་དང་། དེ་བཞིན་མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་མཆོག་གི་ཕྱག་བྲིས་ངོ་མ་དང་རི་མོ། སྐུ་ཆས་སོགས་སྲུད་གསོག་གིས་གཅེས་ཉར་གནང་མཁན་བཅས་འདུས་ཡོད།

ང་ཚོའི་ཤེས་ཚད་ལྟར་ན། ད་བར་དུ་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་མཆོག་གི་ཕྱག་བྲིས་ངོ་མ་དང་། སྐྱ་རིས། ཚོན་རིས། འདྲ་པར། སྐུ་ཆས་སོགས་གནས་གཅིག་ལ་འཛོམས་ནས་འགྲེམས་སྟོན་གྱི་གོ་སྐབས་བྱུང་མི་འདུག གལ་སྲིད་དེ་དག་གནས་གཅིག་ལ་མཉམ་འཛོམས་ཤིག་བྱུང་ན་མི་རྣམས་ཀྱིས་མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་མཆོག་ལ་ཤེས་རྟོགས་དང་རྒྱུས་ལོན་དམིགས་བསལ་ཞིག་ང་ཚོས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དུས་ཚོད་བཀོད་སྒྲིག

སྤྱི་ཟླ ༡༡ ཚེས ༧ ལ་དྲན་གསོའི་གླེང་མོལ། གཉེན་ཉེ་དང་ཞལ་ཚོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་མཆོག་དྲན་གསོའི་གླེང་མོལ་གནང་རྒྱུ། དེ་དང་མཚུངས་སུ་བཅར་འདྲི་བྱས་པའི་བརྙན་ཐག་ཀྱང་གཟིགས་འབུལ་ཞུ་རྒྱུ།

སྤྱི་ཟླ ༡༡ ཚེས ༨ ལ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་མཆོག་གི་སྐུ་རྗེས་གསོག་ཉར་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་གི་སྐུ་རྗེས་འགྲེམས་སྟོན་དང་གླེང་མོལ་བྱེད་རྒྱུ། དགེ་ཆོས་གསུང་རྩོམ་ཡིག་སྒྱུར་གང་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཡིག་སྒྱུར་གྱི་ལས་གཞི་དང་ཉམས་མྱོང་གླེང་མོལ་གནང་རྒྱུ་དང་། བཟོ་སྐྲུན་བྱེད་བཞིན་པའི་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་སྐོར་གྱི་གློག་བརྙན་ཞིག་གཟིགས་འབུལ་ཞུ་རྒྱུ།

སྤྱི་ཟླ ༡༡ ཚེས ༩ ལ་དཔྱད་རྩོམ་སྒྲོགས་སྦྲུང་། མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་ཉེ་བའི་ཆར་ཞིབ་འཇུག་ཅི་གནང་སྙན་འབུལ་གནང་རྒྱུ། དགེ་ཆོས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དག་དང་མ་འོངས་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁ་ཕྱོགས་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རང་མོས་གླེང་མོལ།

དུས་ཚོད་བཀོད་སྒྲིག་འདི་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་སྲིད་སྟབས། ང་ཚོའི་དྲ་རྒྱ་ལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཞིབ་ཕྲའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཟིགས་རོགས།

LATSE

CONTEMPORARY TIBETAN CULTURAL LIBRARY

དམིགས་སྟོ

དེ་ཡང་ལ་རྩེ་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཁྲེ་སི་ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་ལས་གཞིའི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་ཀུན་གྱིས་རིག་པའི་གནས་མ་ལུས་པར་འདྲི་རྩད་ཀྱི་དོ་ར་ཞིག་གོ དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིས་ལས་འཆར་སྣ་མང་དོན་འབེབས་བྱེད་པ་དང་མཚུངས་སུ། ཆེས་གསར་དུ་ཐོན་པ་དང་། རྒྱུད་ལམ་སྣ་ཚོགས་སུ་ཐོན་པ། དེ་བཞིན་ཞིབ་འཇུག་གི་རྒྱུ་ཆ་གཞན་པ་སྟེ། རྒྱ་ཆེ་ལ་སྣ་འཛོམས་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་བའི་དཔེ་ཚོགས་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་དོན་གཉེར་ཅན་ཀུན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འབུལ་བཞིན་པ་ཡིན། དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་ནི་དེང་རབས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་ལྟེ་གནས་ཤིག་ཡིན་ཅིང་། དཔེ་མཛོད་ཁང་འདིས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་རྒྱུས་ལོན། ཕན་ཚུན་སྦྱོང་རེས་བྱེད་ས་དང་། ལྟ་བ་འདྲ་མིན་གྱིས་ཕན་ཚུན་གོ་བསྡུར་བྱེད་ས་ཞིག་སྐྲུན་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་དེས་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱུན་འཛགས་རིག་གཞུང་ལ་ལེགས་སྐྱེས་ཅི་ཙམ་ཕུལ་བ་ལ་གོ་བ་གཏིང་ཟབ་དང་མོས་འདུན་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ཆེད། སྤྱི་ཚོགས་རིག་གནས་པ་དང་། སྒྱུ་རྩལ་པ། ཚན་རིག་དོན་གཉེར་ཅན་བཅས་ལ་རམ་འདེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

Mission Statement

Latse Contemporary Tibetan Cultural Library, a project of Trace Foundation, is a forum of open inquiry for all audiences interested in Tibetan culture. The library conducts programs and makes available a unique collection of up-to-date texts, multimedia and other research materials in relevant languages that represent the extent and character of Tibetan cultural diversity. It is an active center of modern Tibetan cultural studies and provides a forum for meaningful interaction, learning and the exchange of ideas. We assist those with interests in the humanities, arts, and sciences in order to promote a deeper understanding and wider appreciation of Tibetan culture and its contribution to the world's cultural heritage.

ལ་རྩེ་ནི་ཀུན་ཕན་ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་ལས་གཞི་ཞིག་གོ

LATSE IS A PROJECT OF TRACE FOUNDATION

www.trace.org